

Broj 3.

Zamisli!

2022./23.

Gimnazija dr. Ivana Kranjčeva Đurđevac

Uvodnik

Zamislili smo „Zamisli!“ Pokrenuli smo „Zamisli!“ Evo i trećeg broja/godišta našeg časopisa!

Spajamo bivše i sadašnje učenike i profesore naše gimnazije koji se zanimaju za književnost i bave književnošću i kulturom. Jedni su poticaj drugima; oni koji se mogu nazvati književnicima, onima koji bi to u budućnosti mogli postati; oni koji pokušavaju sa svojim prvim, drugim, trećim pjesmama, pričama i esejima, onima koji će rado naći publiku u svojoj bivšoj školi. Časopis je mjesto naših literarnih i kulturnih susreta ekskluzivnog zavičajnog karaktera.

Naravno, kao cilj naših cjelogodišnjih književnih radionica, on potiče naše želje za literarnim oblikovanjem. Nastavljamo s pričama, ali smo ove godine izazov našli i u kratkim pričama, a esejistički smo se izrazili i u mini-esejima, dok smo u pjesništvu naglasak postavili na manje zastupljenu ali vrlo izazovnu pjesmu u prozi. Na svemu tome radit ćemo i dalje, budući da nam se svidjelo i dalo dobre rezultate.

Čitajte, uživajte i javite nam se svojim priložima, mišljenjima i prijedlozima!

Zdravko Seleš, glavni urednik

Impressum

„Zamisli“ - časopis za književnost i kulturu sadašnjih i bivših učenika i nastavnika Gimnazije dr Ivana Kranjčeva Đurđevac

Glavni urednik: Zdravko Seleš, književnik, profesor hrvatskoga jezika i književnosti

Uredništvo: Mihaela Cik, povjesničar umjetnosti i komparatist; učenici David Kuzmić, Regina Halaček, Emilija Marić, Katarina Kovačev, Nika Ivandija, Arel Lav Jurkas, Tamara Martinčić, Lara Vedriš, Laura Levačić, Tamara Šimunic, Korina Jambrušić, Nera Tomrlin, Lucija Vukres i Lana Stružan.

Grafičko oblikovanje: Martina Zlatar, prvostupnik poslovne informatike

Likovne priloge izabrala Petra Bojovski Filipović, mag. likovne pedagogije.

Na naslovnici je rad Davida Alvira

Naši književnici

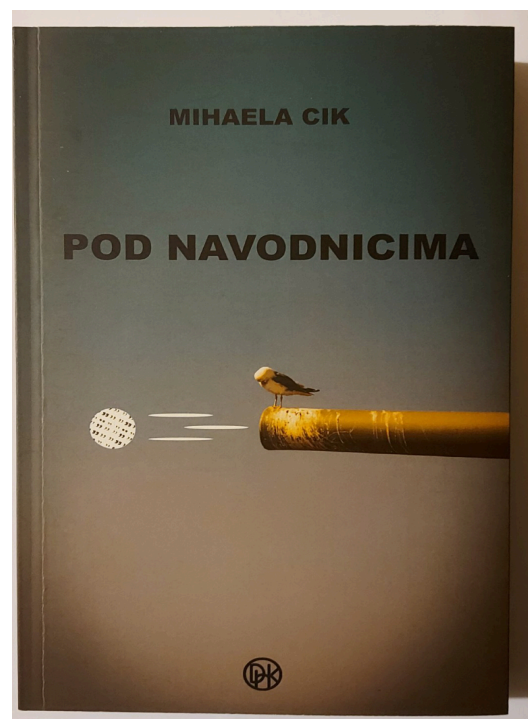
Početkom svibnja 2023. u Đurđevcu i Novigradu Podravskom, u okviru 13. Dana Trnskog, koje organizira Podravsko-prigorski ogranak Društva hrvatskih književnika predstavljena je prva knjiga naše bivše gimnazijalke Mihaele Cik „Pod navodnicima“. Mihaela je jedno vrijeme radila i u našoj gimnaziji, a završila je studije komparativne književnosti i povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu te je od prošle godine zaposlena kao kustosica u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu.

Već desetak godina piše eseje, prikaze i književne kritike, tako da ih je prošle godine oblikovala u rukopis i za njega dobila Nagradu Ivan Trnski za 2022.godinu, koja se ove godine materijalizirala u njezinu prvu knjigu. Kao Mihaelin profesor i mentor izuzetno sam ponosan, kao što sam bio ponosan i kad su istu nagradu ranijih godina dobivali naši bivši gimnazijalci Mario Kolar (koji je na red došao također u ovom broju našeg časopisa), Vedran Volarić i Jelena Osvaldić.

Knjigu vam želimo predstaviti dvama tekstovima: prvi je Mihaelin uvodnik za knjigu – Bez navodnika, vrlo interesantan autoreferencijalni tekst u kojemu je moguće iščitati autoričinu pripremljenost i uronjenost u poetička i stilistička kretanja 21. stoljeća, a drugi je malo vode na moj mlin – tekst o intermedijalnosti moje knjige „Elegije Sigismunda Ernušta“. Kako sam, uistinu, osim autora teksta bio i potpuni urednik te knjige i za njezino oblikovanje okupio ekipu odličnih suradnika, Mihaelino mi je čitanje intermedijalnih poruka i značenja i te kako značajno. Drugi je, ili možda ipak prvi, razlog za ovaj tekst nagruće koje Mihaela pomalo razvija u svojem bavljenju knjigama, a to je da spaja u njemu svoja znanja povjesničara umjetnosti i književnog znanstvenika. Kao povjesničarka umjetnosti uvrstila je u knjigu i vrlo zanimljiv esej o Slavi Raškaj, a pokazala je i otvorenost za druga znanstvena područja pa je tako jedan od ključnih tekstova knjige „Psihoanalitički odraz Začaranog ogledala“ Frana Galovića.

Z. Seleš

Mihaela Cik

Bez navodnika

Pod navodnicima okuplja zapise o književnosti nastale tijekom posljednjih deset godina mog proučavanja književnosti. Svi su tekstovi u knjizi – osim ovog kojeg trenutno čitate – napisani, a većina i objavljeni ranije te su za potrebe ove knjige minimalno prilagođeni. Njihov redoslijed u knjizi nema iza sebe čvrsto zadanu strukturu, već se vodi principom grupiranja na temelju srodnih motiva ili književnih postupaka.

U knjizi su najbrojniji osvrti, kritike i prikazi književnih djela objavljeni u časopisima Kolo, Podravina, Kaj i Artikulacije te na portalu Metafora, koji se bave produkcijom suvremenih hrvatskih pisaca. Iako se radi o vrlo različitim poetikama, kao jedno od zajedničkih obilježja nameće se njihova upućenost na druge tekstove, na sebe same ili na književnost, umjetnost i kulturu u cjelini ili u nekoj od njihovih formi. Iako je moj interes za takve umjetničke postupke barem dijelom usmjerio čitanje upravo prema detektiranju intertekstualnih, intermedijalnih, autoreferencijalnih i metatekstualnih elemenata u književnim djelima, njihova se prisutnost u tekstovima ujedno može promatrati kao odraz razdoblja u kojem su nastali. No koje je to zapravo razdoblje?

Pozivanje na druge književne i neknjiževne tekstove, likovna djela, glazbu, filmove i ostale kulturne artefakte, kao i njihovo inkorporiranje u vlastite, što možemo uočiti, primjerice, u pjesmama Lane Derkač, Damira Radića, Sonje Delimar ili Gorana Gatalice, karakteristično je za postmodernizam. Osim upućivanja na određeni tekst, sliku ili ton, književnici citiraju i dijelove životnih priča, bilo da je riječ o vlastitim iskustvima, kao u slučaju romana Dom u Srednjoj Europi Spomenke Štimec i nekih pjesama Monike Herceg, ili o biografijama drugih osoba koje otkrivamo u djelima Marka Gregura, Slavenke Drakulić i Zdravka Seleša. Pritom je lako uočiti odustajanje od velikih priča, karakteristično za postmodernizam, i posljedični fokus na „sporedne likove“ u povijesti, kakvi su Vinko Vošicki ili Mileva Einstein.

Iako obilježja postmodernističkog pisanja prisutna u suvremenoj hrvatskoj književnosti navode na zaključak da postmodernizmu još nije došao kraj, već se desetljećima govori o nastupu novog razdoblja u umjetnosti. Imajući na umu globalne ekološke, ekonomske, zdravstvene, tehnološke i sigurnosne izazove te prijelomne događaje koji su utjecali na sva područja ljudskog djelovanja, okvir za smještanje novog razdoblja u dosadašnji povijesni tijek jasno se ocrtava. Iz mnoštva pokušaja definicija i prijedloga naziva izdvajaju se postpostmodernizam, automodernizam, altermodernizam, digimodernizam i, možda najadekvatniji, metamodernizam. Valja odmah primijetiti da neki od ovih naziva upućuju na uronjenost u digitalni svijet, na koju jedan dio književnika gleda sa skepsom i bojazni od dehumanizacije, dok drugi iskorištavaju njezin potencijal kao što je to učinio Darko Pernjak u romanu American Bob umetanjem internetskih poveznica kao novog oblika citata.

Stalno osciliranje između modernističkog optimizma i postmodernističkog pesimizma navodi se u literaturi kao glavno obilježje metamodernizama. I zaista se u djelima Lade Žigo Španić, Ernesta Fišera, Vladimira Miholeka, ali i drugih o kojima je riječ u ovoj knjizi nazire, uz manji ili veći stupanj postmodernističkog propitivanja, povratak vjere u ljubav, moral, istinu i solidarnost. Metamodernističkim djelima pripisuje se i romantični ton kakav se može prepoznati, primjerice, u osvrtu Luke Paljetka i Ivana Kramara na vlastitu zbirku poezije u kojem pišu o želji da njihove pjesme postanu dio jedne velike pjesme svijeta. Ta njihova želja pak priziva jednu od ključnih postmodernističkih teza, onu o isprepletenosti pojedinačnog teksta s čitavom kulturnom produkcijom, odnosno ideju da je svaki tekst, ali i cijela kultura, sastavljen od anonimnih citata, citata bez navodnika, kojima se ne može ući u trag. Samo jedan korak dalje dovodi do zaključka da je autor u takvom poretku stvari suvišan, a utjecajan Barthesov esej Smrt autora iz 1967. godine konačno ruši ideje o autoru kao genijalnom stvaratelju umjetničkog djela i ekskluzivnosti jedne ispravne interpretacije te poziva čitatelje na slobodna otkrivanja značenja.

Time se otvorio put istraživanjima drugačijih i novih pristupa književnosti, autorima i autorstvu među kojima su psihoanalitički, feministički, postkolonijalni ili pristup estetike recepcije. Neke od njih primijenila sam pri pisanju opsežnijih radova okupljenih u poglavlju Pod navodnicima i fusnotama koji detaljnije razlažu neke od kulturnih fenomena i teorijskih postavki naznačenih u kritikama, prikazima i osvrtima na književna djela. Uz objavljene tekstove o Franu Galoviću i seljačkoj književnosti u Podravini, ovdje su uvrštena i dva neobjavljena rada iz studentskih dana. Rad posvećen Slavi Raškaj otvara temu recepcije rada umjetnika i umjetnica, dok tekst o pjesništvu Borbena Vladovića, jedan od prvih napisanih na studiju, istražuje mogućnosti intermedijalnih strategija u književnosti. Ovi radovi ujedno ukazuju na teme koje me još uvijek intrigiraju, a tiču se veza između likovne umjetnosti i književnosti.

Iako knjiga Pod navodnicima obiluje citatima iz djela koja su neposredno potaknula njezin nastanak, jednako su važni i oni nevidljivi citati koji su se provlačili kroz predavanja, razgovore i poticaje na pisanje. Na njima sam iskreno zahvalna.

Mihaela Cik

Marlena Kokotić 4.a

Književnost i druge stvari: intermedijalni postupci u Elegijama Sigismunda Ernušta

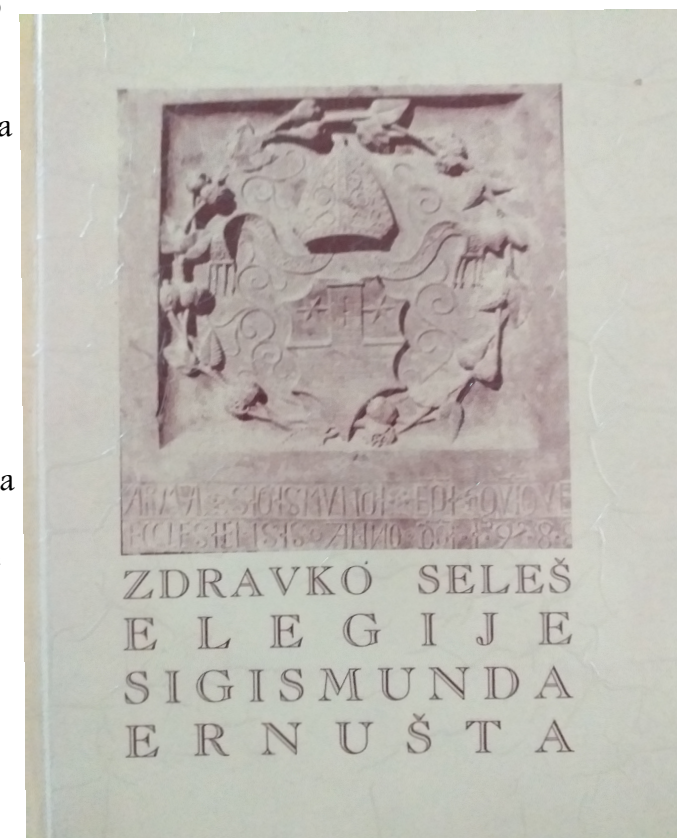
(Zdravko Seleš, Elegije Sigismunda Ernušta. Đurđevac: Matica hrvatska Đurđevac, 1996.)

Koliko god bilo nezahvalno izdvajati pojedina književna ostvarenja iz cjelokupnih autorskih opusa, nije pretjerano tvrditi da Elegije Sigismunda Ernušta u stvaralaštvu Zdravka Seleša imaju posebno mjesto. Suptilnu snagu poruka koje Elegije šalju prepoznali su književni znalci, a 1998. godine knjiga je nagrađena Brončanom poveljom Matice hrvatske. Dvadeseta obljetnica izdavanja Elegija dobra je prilika da iznova uzmemo knjigu u ruke i vidimo što će nam, kao čitateljima, ovoga puta ponuditi.

Posljednjih godina učestalo možemo čuti rasprave o potencijalnoj prevlasti elektronskih knjiga nad papirnim. Kao prednost ukoričenih izdanja njihovi ljubitelji pritom ističu jedinstveni osjećaj papira pod prstima, zvuk listanja ili specifičan miris. Iako ponekad zaboravimo ili nismo toga svjesni, proces čitanja uključuje mnogo više od pokušaja razumijevanja ispisanih riječi. Formiranje sjećanja o pročitanim djelima, pa i naše shvaćanje djela, uvelike ovisi upravo o podražajima koje na različite načine primamo. I dok su zapažanja čitatelja uvjetovana nizom osobnih čimbenika, knjige su konstante koje svojom pojavnošću djeluju na naša osjetila. U knjigama primjećujemo ono što nam je bitno, uzimamo ono što nam je potrebno.

Krenemo li od knjige Elegije Sigismunda Ernušta i onoga što ona čitateljima nudi, već na prvi pogled možemo utvrditi da je vizualna dojmljivost jedna od njenih važnih odrednica. Slika i riječ, shvaćene u svom proširenom značenju, česte su suputnice pa književne tekstove u kojima su prisutni vizualni elementi možemo pratiti kroz gotovo sva književnopovijesna razdoblja, od antike i srednjeg vijeka, preko manirizma i baroka, pa sve do moderne i različitih pravaca koji se javljaju u 20. stoljeću. Od antike traju i promišljanja o odnosu vizualnih i verbalnih umjetnosti, a sve većim razvojem novih medija ona dobivaju na zamahu. Teško bi bilo sažeti te mnogobrojne ideje, no svakako treba imati na umu ne samo da je pismo nastalo iz slikovnih prikaza, nego i da je ono, kako se prema Davidu Diringeru navodi u Hrvatskoj enciklopediji, „vizualni ekvivalent mišljenja i govora kojim se omogućuje čuvanje (poruka) u vremenu i prenošenje u prostoru“. Dodatno upućivanje na vizualnu prirodu pisma, kakvo pronalazimo u Elegijama, dovodi nas do područja intermedijalnih praksi u književnosti.

U hrvatsku se znanost o književnosti proučavanje fenomena intermedijalnosti inaugurira zbornikom Intertekstualnost & intermedijalnost iz 1988. godine. Za shvaćanje intermedijalnosti značajna je Mala tipologija intermedijalnih situacija, dio članka Pavla Pavličića iz spomenutog zbornika. On intermedijalnost definira kao „postupak kojim se strukture i materijali karakteristični za jedan medij prenose u drugi“. Ovdje će nam primarni interes biti prikazivanje odnosa elemenata likovnog govora i književnosti u Elegijama, no dotaknut ćemo se i odnosa Elegija, kao prvenstveno književnog djela, s drugim medijima.

Veza s likovnim umjetnostima jasno se pokazuje već na naslovnici knjige, što i inače u izdavaštvu nije rijetkost. Ipak, ovdje se ta veza ostvaruje na više razina. Autor fotografije na naslovnici je umjetnički fotograf Željko Car, a prikazan je grb Sigismunda Ernušta, koji povjesničarka umjetnosti Anđela Horvat smatra prvim klesanim renesansnim grbom na području kontinentalne Hrvatske. Grb odlikuje i visoka umjetnička kvaliteta, a tipografija na naslovnici usklađena je s natpisom na grbu. Najkompleksnija je veza s likovnom umjetnošću ipak ostvarena preko sadržaja knjige, osobito zadnjeg njezinog djela u kojem se opisuje upravo grb. Sigismund Ernušt govori o crvenom kamenu s grbom i natpisom te kratko ali precizno opisuje motive koji ga sačinjavaju, poput vijenca od lišća, određenog voća, kule i biskupske mitre. Ovakav umjetnički opis umjetničkog djela, poznat i pod nazivom ekfrazu ili, kako ga zove Krešimir Bagić, „govorno slikarstvo“ (Vijenac, br. 414) ima dugu povijest u književnosti, a kao najpoznatiji primjer ističe se opis štita iz Homerove Ilijade. Irina Rajewsky u članku Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality ekfrazu promatra kao intermedijalnu referencu kod koje jedan medij priziva strukturne elemente drugog.

Ista nam autorica može pomoći i u određenju tipa intermedijalnosti koji se u Elegijama ostvaruje kroz grafički oblikovane inicijale na početku svakog od petnaest dijelova knjige. Inicijali su rad Gordane Špoljar Andrašić, a osim što su umjetnički vrlo uspjeti, motivski se poklapaju i sa sadržajem dijelova u kojima se nalaze. Petnaest inicijala zajedno čine riječi SANCTUS GEORGIUS, što je latinsko ime za grad Đurđevac i njegovog zaštitnika svetog Jurja. Tip slova ostatka teksta također je specifičan pa Božena Loborec u svom prikazu Elegija objavljenom u Podravskom zborniku (1998.-1999.) ističe da je „knjiga ‘Elegije Sigismunda Ernušta’ tiskarski (...) vrlo lijepo uređena, tiskana posebnim slovima koja podsjećaju na ono davno vrijeme kad su se knjige slagale ručno i bile vrlo čitke (...)“ Ono davno vrijeme može biti renesansa, kada je živio Sigismund Ernušt i kada su još uvijek bili rašireni iluminirani rukopisi. S obzirom na to da su Elegije izgledom doista nalik iluminiranim rukopisima, možemo ih zajedno, prema podjeli Irine Rajewsky, svrstati u skupinu djela koja su intermedijalna zbog miješanja različitih medija od kojih je svaki prisutan u svojoj materijalnosti.

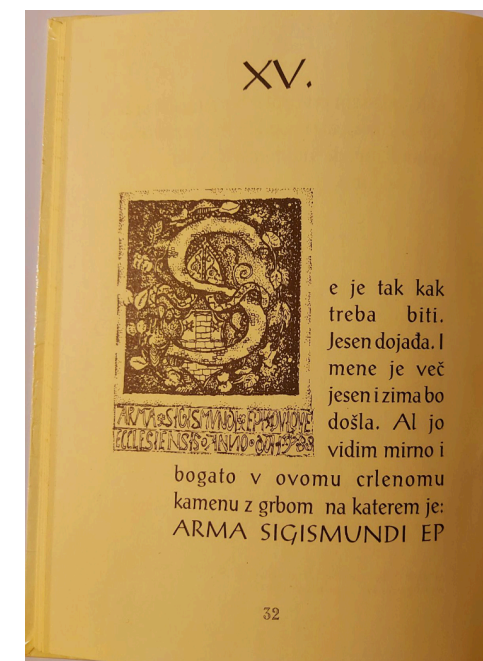
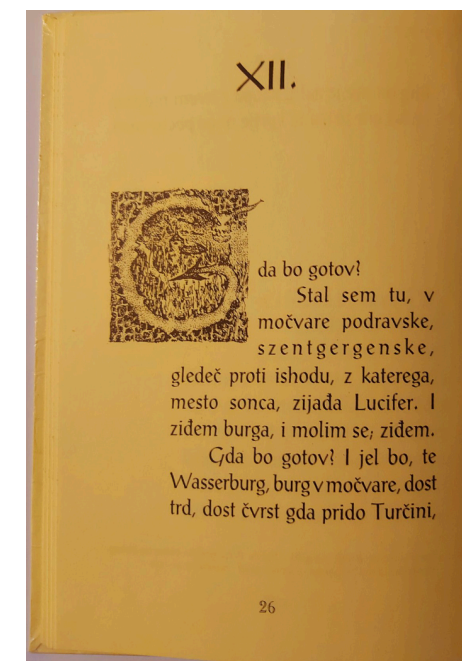
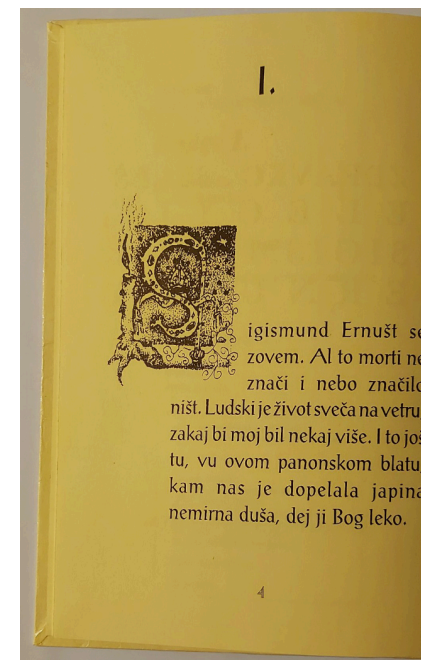
Za detaljniju analizu inicijala Gordane Špoljar Andrašić potrebno je ukratko uputiti na sadržaj Elegija. Božica Jelušić u tekstu Moderno konceptualno propitivanje (Kaj, 3-4, 1998.) zaključuje da se u Elegijama „pokušava raščlaniti (...) mentalni sklop“ povijesne osobe, biskupa u Pečuhu i bana Dalmacije, Hrvatske i Slavonije Sigismunda Ernušta. On je gospodario posjedima u Đurđevcu i izvodio značajne radove na utvrdi Stari grad, o čemu svjedoči grb s natpisom i godinom 1488. Vrijeme je to turskih osvajanja, a Sigismund sumnja i propituje vlastitu snagu za borbu protiv neprijatelja u podravskom blatu koje tek treba postati njegov dom. U skladu s provodnim književnim motivima, na inicijalima se ponavljaju utvrda Stari grad, krunica, motivi s grba poput biskupske mitre, zvijezde i vitica, a u zadnjem dijelu i prikaz cijelog grba. Posebno su upečatljivi prikazi zmajolike zvijeri koja se nadvija nad utvrdom, sove koja u noći bdije dok Sigismund sanja o turskim napadima te vještijeg kola vješto izvedenog oko slova C. Zaključujemo da je preuzimanje karakteristika iluminiranih rukopisa doprinijelo povezanosti Elegija kao književnog djela s likovnim umjetnostima, ali i s poviješću jedne osobe.

Dosad smo pozornost usmjeravali na odnos književnosti i umjetničkih prostornih medija, kako ih naziva Pavličić, no valja napomenuti da književnost može preuzimati i postupke ili materijale i iz neumjetničkih medija. U tom je smislu kod Elegija teško govoriti o intermedijalnosti, no navođenje objašnjenja na dnu stranice, poput onog uz ime Sigismunda Ernušta, može podsjetiti na znanstveni diskurz. Na korištenje povijesti kao građe upozorio je Zvonimir Bartolić u pogovoru, a ovdje valja napomenuti da je moguće govoriti i o intertekstualnosti u Elegijama s obzirom na odnos prema molitvi, sadržajnom aspektu iluminiranih rukopisa ili elegiji kao pjesničkoj vrsti.

Posebnost Elegija Sigismunda Ernušta u stvaralaštvu Zdravka Seleša potvrđuje se činjenicom da su u nekoliko navrata transponirane u druge medije. Riječi koje tvore inicijali najbolje su došle do izražaja kada su Elegije 2001. godine objavljene na kalendaru-plakatu poezije u izdanju Ogranka Matice hrvatske u Đurđevcu. Cijeli je tekst autor preveo s kajkavskog na esperanto te je obje verzije zajedno s inicijalima uvrstio 2012. godine u knjigu Snovi i sjene / Senje i tenje / Songoj kaj ombroj. Elegije su dobile i zvučni zapis 2014. godine, kada su ih u sklopu emisije Podravska periska na Podravskom radiju izveli đurđevački gimnazijalci.

Ovdje smo, ne ulazeći detaljnije u sadržaj Elegija, pokušali pokazati koliko one mogu ponuditi čitatelju/gledatelju. Svakako bi bilo zanimljivo vidjeti i na koje načine slušatelji profitiraju od zvučne verzije, osobito zbog jezika koji nije svima blizak. Unatoč tome Elegije se na više razina odlikuju izrazitom otvorenosti prema čitateljima. One im nude više mogućnosti kako da dođu do onoga što žele ili trebaju u njima pronaći, a kojim god putem pošli, to će ih tamo i dočekati.

Mihaela Cik

Mario Kolar (Molve, 1981.) književni je povjesničar i kritičar, docent na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, gdje predaje kolegije iz moderne i suvremene hrvatske književnosti. Osnovnu školu završio je u rodnim Molvama, Gimnaziju dr. Ivana Kranjčeva u Đurđevcu, a studij kroatistike, slavistike i bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je i doktorirao. Kao student bio je dobitnik Rektorove nagrade. Do danas je objavio četiri knjige, zbirku kritika Nuspojave čitanja (2014.) i znanstvene knjige Između tradicije i subverzije: časopis Kaj i kajkavska postmoderna (2015.), Izazovi čitanja (2018.) i Teksture i strukture (2023.). Priredio je izabrana djela Dubravka Ivančana (Izabrana djela, 2017.), Frana Galovića (Dok večer se zmračí, 2020.) i Slavka Kolara (Izabrana djela, 2023.), kao i knjigu izabranih radova o Slavku Kolaru (Divan užas, 2021.). (Su)urednik je više književnih i stručnih knjiga i zbornika (Jezik književnosti, znanosti i medija, 2018.; Konvergencija kulture, 2021. i drugo). S Julijanom Matanović uređivao je književni časopis Republika (2021. – 2023.), a od 2016. član je uredništva književnog časopisa Artikulacije. Dobitnik je Nagrade „Julije Benesić“ (2014.) za književnu kritiku. Živi u Koprivnici.

Mario Kolar

Potruga za ljubavlju ili moguća definicija književnosti

Za ljubav je potrebno dvoje. Izlizada je to, ali sasvim točna konstatacija. Čovjek može, pa i treba, voljeti sam sebe, no ako voli samo sebe, ne zna što je zapravo ljubav (a neki bi takvog čovjeka nazvali i narcisom, egoistom ili kakvim još gorim nazivom). Ljubav je dakle u njezinu dijeljenju s drugima. Pritom, za razliku od donje, gornja granica za ljubavni odnos ustvari ne postoji. Ono što vrijedi za ljubav, vrijedi i za komunikaciju – i za nju je potrebno dvoje, a osim tog najmanjeg, broj komunikatora također nije ograničen. Isto tako, čovjek može, pa i treba, komunicirati i sam sa sobom, ali ako komunicira samo sa sobom, tada nije upoznao što je komunikacija u pravom smislu riječi (a neki bi takvog čovjeka nazvali i osamljenikom, pa i čudakom ili kakvim još gorim nazivom).

Ljubav i komunikacija dijele, dakle, neka važna zajednička svojstva, a možda bismo mogli reći i da je ljubav neka vrsta komunikacije, odnosno da je komunikacija neka vrsta ljubavi. U te odnose mogli bismo uplesti i treći element, a to je književnost, koja je ustvari neka vrsta komunikacije (netko piše i netko čita), a ako je komunikacija neka vrsta ljubavi, onda je možda i književnost neka vrsta ljubavi? Iako naizgled nema nikakve veze s knjigom koja me navela na takva razmišljanja, upravo je to ono što mi se najviše motalo po mislima nakon što sam pročitao knjigu Tajne zanata Pavla Pavličića, koju je početkom 2021. objavio Mozaik knjiga.

Kad pisac poput Pavličića napiše knjigu o tajnama zanata, mislim da to zaslužuje svačiju pažnju. Naime, voljeli ga ili ne, svatko mora priznati da Pavličić poznaje spisateljski zanat. I to ne samo zbog brojnih nagrada te znatne kritičarske pažnje koju su njegova djela pobudila, nego prije svega zbog iznimne čitateljske recepcije njegova opusa te rijetko viđene predanosti samog autora spisateljskom radu, koja traje već pola stoljeća i urodila je s preko stotinu objavljenih knjiga, od čega je šezdesetak književnih djela (krimići, romani i novele s elementima fantastike, (novo)povijesni romani itd.). Iza njega je, dakle, u svim pogledima sasvim dovoljno spisateljske prakse i iskustva da bi mogao progovoriti o njihovim tajnama.

A tajni ustvari nema, odnosno Pavličić ih u svojoj knjizi s lakoćom demistificira. U tom smislu ova bi knjiga mogla razočarati one koji na književnost gledaju kao na svojevrsnu magiju, alkemiju ili što slično, kao što se nekima pojedini autorovi stavovi o književnom zanatu neće svidjeti. No, smatram da je o Pavličićevim razmišljanjima iznesenima u ovoj knjizi vrijedno barem razmisliti.

Pa, što sve Pavličić piše u svojoj knjizi, kako to demistificira književnost, uključujući i vlastito pisanje, i što moje uvodno baljezanje o ljubavi ima s tim?

Knjiga je organizirana u tri poglavlja, s proslavnim i epiloškim tekstom – namjerno koristim neodređeni pojam tekst jer nisam siguran kako žanrovski okvalificirati kratke prozne zapise od kojih se knjiga sastoji. Svi tekstovi ustvari su zaodjenuti u ruho pišćevih odgovora na pitanja publike na književnim susretima, i to pitanja koja/kakva postavljaju sudionici susreta u osnovnoj školi (prvo poglavlje), u srednjoj školi (drugo pitanje) te u školi pisanja (treće poglavlje). Slična ili sasvim ista pitanja Pavličić je zasigurno i dobivao na mnogobrojnim susretima koje je tijekom života održao, i knjiga je svojevrsna rekapitulacija tog dijela njegova književnog života, a ustvari pruža odgovore na neka od najvažnijih pitanja što se o književnosti uopće mogu postaviti. Pritom, kako sam nagovijestio, Pavličić daje sasvim nepretenciozne odgovore, koji se nekome mogu učiniti jednako banalnim kao što su i postavljena pitanja. No, je li baš tako?

Uzmimo za primjer najbanalnije moguće pitanje, „Zašto ste postali pisac?“, koje je jedno od prvih u knjizi, i na koje Pavličić hladnokrvno odgovara „Zato što postoji književnost“. Nekoga bi taj odgovor mogao naljutiti, no, zaista, treba li nekome neki poseban, spektakularan razlog da bi bio pisac? Postaje li se piscem zato da bi se mijenjalo svijet, da bi se bilo savjest društva i slično, ili se smije biti pisac samo zato što postoji književnost i, kao što dodaje u jednom od sljedećih odgovora, zato što voli pisati – „meni je pisanje išlo lako i ja sam ga volio“.

Jednako demistificirano odgovara i na uobičajena pitanja, poput „Kako ste počeli pisati?“ („Tako što sam volio čitati“), „Stavljate li u romane žive ljude i stvarne događaje“ („Nikad“), kao i na ona malo složenija, poput „Pišete li za sadašnjost ili za vječnost?“ („Za sadašnjost, isključivo za sadašnjost“), „Ima li pisac dužnost prema društvu?“ („...pisac nema nikakve druge dužnosti, nego samo pisati dobro“), „Može li vrijedna književnost biti zabavna?“ („Ne samo da može nego i mora“), ili „Što mislite o neshvaćenim piscima?“ („Neshvaćeni pisci ne postoje“) te „Je li u književnosti već sve rečeno?“ („Nije. I nikad neće biti“) itd.

Neopterećeno, nepretenciozno i iskreno odgovorio je i na pitanja tehničke naravi, poput onih ima li detaljan plan kad piše ili kako gradi likove, ali i na tzv. neugodna pitanja, poput onih o tome koliko od pisanja (ne) zarađuje itd. Pritom treba reći da su Pavličićeva razmišljanja vrlo slična ili barem sukladna onima kakva je predstavio u svojim prethodnim djelima slične tematike, a prije svega u knjizi Rukoljub, gdje također demistificira broja pitanja povezana s (hrvatskom) književnošću.

No, da konačno dođemo i do ljubavi/komunikacije. Na pitanje „Pišete li za sebe ili za druge?“ Pavličić odgovara: „Oduvijek pišem isključivo za druge“. U obrazloženju svojeg rezolutnog odgovora navodi da možda postoje pisci koji pišu isključivo za sebe ili zbog sebe, i da na to, dakako, imaju pravo, ali se onda nemaju pravo ljutiti ako ih nitko ne čita. Naime, Pavličić smatra da je književnost „zapravo komunikacija, a komunikacije ne može biti ako nema nikog na drugom kraju linije“. Drugim riječima, oni koji tvrde da pišu samo za/zbog sebe ili su neiskreni ili mistificiraju svoj posao, ili su pomalo zalutali u književnost: „Pisati za sebe, moj prika, isto ti je što i razgovarati sam sa sobom. A kad netko razgovara sam sa sobom, onda se otprilike već zna koliko je sati“.

Pavličić vlastito pisanje vidi, dakle, kao „razgovor s čitateljem“ i u tom se razgovoru trudi biti zanimljiv sugovornik: „O njoj [zanimljivosti – op. a.] uvijek vodim računa dok pišem i uvijek mi je glavna briga – a i strah – da ne budem dosadan“. Uz to, navodi da se trudi biti „jasan i razumljiv“ te da piše o onome što ga osobno intrigira, ali samo ako procijeni da bi to moglo zanimati i one „na drugom kraju linije“: „Čitatelj, naime, u mojoj knjizi ne traži ono što mene zanima, nego ono što zanima njega samog. On, drugim riječima, ne želi čitati o meni, nego o sebi, a ja sam obavezan toj njegovoj želji udovoljiti“. Može, dakle, pisac pisati isključivo o sebi i zbog sebe, može pisati hermetički, može eksperimentirati s formom itd., ali u tom slučaju mora biti svjestan da će na tu i takvu vrstu komunikacije rijetko tko biti spreman. Drugim riječima, ako je književnost komunikacija, „nikad ne može samo primatelj biti kriv što ta komunikacija ne štima, nego krivnja mora biti i na pošiljatelju“.

U svakom slučaju, kao što svjedoče ne samo spominjani autopoetički i ostali iskazi u knjizi nego i cjelokupan književni mu opus, Pavličić se zaista u svakom svojem djelu trudio biti zanimljiv i razumljiv sugovornik, i to prije svega kako bi ostvario uspješnu komunikaciju, odnosno kako bi njegova djela pronašla čim više sugovornika s kojima može podijeliti svoje misli. Pritom mu nisu važni ugled, zarada ili što slično; čitateljima pri kraju knjige poručuje da će mu biti dovoljno samo to da zavole njegove knjige, jer: „Pisanje je, naime – kao što je odavno rečeno – potraga za ljubavlju“. I eto moguće definicije pisanja, ali i uopće književnosti. A ako je književnost komunikacija, tada se ta definicija može/mora odnositi na oba njezina aktera – i na pošiljatelja (pisca) i na primatelja (čitatelja). Možda su, dakle, i pisanje i čitanje ponajprije potraga za ljubavlju?

Mislim na tebe

Iz naše književne radionice

Već odavno se uzdiglo Sunce na plavom nebu,

a ja o tebi nisam čula niti jednu jedinu riječ

pa se već brinem da si zaboravio na mene.

Šećem gradom u nadi da ću te možda sresti,

a znam da neću jer sudbina mi ne želi podariti takvu sreću!

Svaki put kada mi ususret dolazi neka osoba,

moje srce zasvira bržu melodiju,

a kad se približi, ispostavi se da to je samo stranac.

Ponekad, kad oči zatvorim, a sve mračnim čini se

u mislima mojim, mogu glas ti čuti

kao da mi na uho šapćeš

kao što more pijesku šapuće.

Kad konačno u mojoj blizini nađeš se,

mojoj sreći nema kraja,

a tijelo mi nosi osjećaj

da mogu među zvijezdama hodati.

Ali i tada, kada ti si tu,

mislim na tebe s čežnjom

jer znam da ćeš već sljedeće sekunde otići.

KAKO?

Kako mrziti nekoga

kome si dao čitav svijet?

Kako mrziti nekoga

tko je bio tvoj čitav svijet?

Kako ne mrziti nekoga

kome si uništio čitav svijet?

Kako ne mrziti nekoga

tko je bio tvoj čitav svijet?

Nadam se da odgovor kriju

naša

epitafa dva.

Lara Vedriš, 3.a

Lucija Vukres, 2.b

Poezija

Jutro

U jutro rano puno mraza

javlja se zlatno sunce

probijajući se kroz maglu.

Izlazim van u zoru

i odmah me miluje hladni vjetar.

Hitro se uvlačim u topli dom.

Stojim kraj prozora i osjetim dodir

toplih sunčevih zraka kroz staklo -

rasipaju se po meni i griju me.

Ana Furdić, 2.b

Ti

Polegni me u lijes;

došlo je vrijeme,

kada svaka zvijezda pada

i opet te dovelo do suza.

Ja sam ozljeda koju si prodao,

a što je najgore uzeti

od svakog srca koje slomiš?

To samo Ti znaš.

Lara Vedriš, 3.a

Izgubljena ljubav

Ljubav tako jaka, tako duboka i istinita,

morala je biti presječena na dva dijela.

Dva srca koja su imala toliko toga za dati,

morala su se rastati i naučiti živjeti.

Bol tako duboka i teška za podnijeti.

Tuga koju nitko nije mogao trpjeti.

Suze, koje su tekle poput rijeke, nisu mogle stati.

Razbijeni dijelovi nikada se više nisu mogli sastaviti.

Ljubav, koja je bila tako jaka i čista,

morala je biti pokopana, više se nije mogla izdržati.

Snovi, koji su bili tako blizu ostvarenja,

morali su biti zaboravljeni;

više nema vremena za traganje za njihovim ispunjenjem.

Sjećanja, koja su bila tako slatka i božanstvena,

morala su biti pokopana; više nisu sjala kao prije.

Ljubav, koja je imala toliko toga za dati,

morala je biti pokopana, više nije mogla živjeti.

Ljubav, tako jaka, tako duboka i istinita,

morala je prestati, više nije plamtjela kao prije.

Katarina Kovačev, 3.a

Poezija

KAO NEKAD

Kao nekad.

Sjedimo na starim, drvenim daskama. Noge nam lebde iznad vode.

Kao nekad.

Tu smo, ali isti više nismo.

Žao mu je. Razumije me.

-Kad bih barem mogao...-

-Ali ne možeš!- Prekinem ga drsko.

Kao nekad.

Kad me je majka morala kazniti kako bih naučila što se ne smije, morala je sakriti ljubav.

U takvim trenucima me i dalje neizmjereno voljela, ali mi to nije smjela pokazati.

Što je ljubav jača, teže ju je sakriti, ali moguće je.

On ne vjeruje. Nevjerojatno dobro poznaje moju narav te osjeća moje prave emocije.

-Suze nisu kristali.-

Kao nekad.

Želi da mu plačem na ramenu dok njegovi nježni prsti klize vlasima moje kose.

Htjela bih to više od ičega. Ne mogu.

Oči, zelene poput rijeke, čija mi svježina prolazi plućima.

One su poput ulja koje uzbuđuje vatru.

Vatru u mojem srcu.

Ne dozvoljavam da taj plamen izađe van.

Ne želim da ga vidi.

Želim da osjeti da mi nije žao i da sam spremna nastaviti snažno koračati, uživati, biti sretna.

Bez njega.

Kao nekad.

Zadnje zrake sunca obasjavaju nam obraze.

U zraku osjećam da se bliži taj trenutak. Tko zna hoću li mu se više ikad tako približiti.

Ionako ne želim to.

Nekad je bilo nekad.

Ustajem, ali ne osjećam noge.

Bol u prsima ne da mi disati.

Okrećem se i odlazim.

Ilona Čop, 3.a

Poezija

Subota uvečer. Surfam po bespućima interneta kad mi doleti obavijest aplikacije Viber: „Fran šalje fotografiju u Family“.

Uzbuđeno otvaram poruku da vidim je li Fran opet poslao neku smiješnu fotografiju ili meme kao što to biva u našoj obiteljskoj grupi. Već mi je osmijeh na licu, znam kako to biva s njegovim javljanjima. Na moje iznenađenje, na fotografiji nije bilo nikakve smiješne face, događaja ili memea. Bila je to noga. Noga na kojoj su gležanj i stopalo toliko natečeni da su izgledali poput balona napumpanog helijem. Gležanj je virio izvan noge kao da je teniska loptica ispod kože. Mobitel mi je ispao iz ruku. Mama viče iz susjedne sobe: „Isuse i Bože!“ Sestra u šoku gleda fotografiju. Zar je brat opet slomio nogu!?

Srećom, iduća je poruka sve objasnila: „Noga je prijateljeva. Ne lomim se samo ja...“

Regina Halaček, 3.a

Ovo su radovi koji su nas zastupali na smotri LiDraNo 2023., a na fotografiji je kompletna ekipa na međuopćinskom LiDraNu u Novigradu Podravskom 6. veljače 2023. David Kuzmić je recitirajući Galovićev „Stari grad“ dospio do državne razine.

DAN DRUGAČIJE NASTAVE

Jednog dana kad sam bio u osmom razredu, išao sam u školu i prvi sat je bila matematika. Mislio sam si: „Jaooo, radije bi se bacio u vulkan, skočio s prozora, podletio pod vlak, bilo što, nego bio na matematici i slušao o tome da je sinus nasuprotna hipotezguza i tako dalje. Tako sam zvao hipotenuzu. Ali došao sam na ideju da odem na WC, tamo provedem neko vrijeme da preskočim dio sata. “Možeš, Lave!” odgovorio je profesor i tako sam izašao van.

Kad sam ušao u WC, nije bilo nikoga, hvala Bogu. Nakon dvadesetak minuta sam izašao i taman prije nego uđem opet u razred, uistinu sam morao na WC. Taman nakon što sam zatvorio vrata i sjeo na školjku, čuo sam korake kako se približavaju WC-u.

Čula se pipa i glasni gutljaji. Pio je kao da je iz Afrike. Nakon što je otišao, mislio sam izaći, ali došao je i drugi tip. Ovaj pak nije bio žedan, tek će ožedniti od toliko pričanja sa samim sobom.

“Jao, pa kaj bum sad, pak sam dobio 1, niš se nisam učil, a znao sam da to ne znam. Jaooo! Uh, ok, smiri se, oblij se vodom, diši, sve bude ok!” govorio je.

Mislio sam si kako je sav jadan u problemima, kako bih i ja mogao dobiti 1, ako ne dođem uskoro, ali ovo je bilo prezanimljivo da bih se vratio na matematiku.

Dugo vremena nije bilo nikoga, već je zvonilo.

Mislio sam: “Pa nepem sad u razred, sad je odmor”.

Pod odmorom je izlazilo i ulazilo puno ljudi, ali bila je buka i nisam ništa čuo. Već na početku drugog sata ušao je netko zanimljiv. “Ne, ne, neću to. Odgodite to, ja to nikad nisam rek'o. Gle, možda ću izdilat' za pare, obaviti neki pos'o, opljačkat neki tobaccu, al' neću istu' nikog za pare, pa već me murijaci oko svega love.”

“Opa, znao sam da imamo nasilne u školi, ali baš ovako ne!” mislio sam. I tako sam većinu školskog dana ostao na WC-u, slušajući o prekidima, povjerljivim temama, situacijama doma, još raznim stvarima. Saznao sam da imamo nekoliko homoseksualaca u školi, da neki profesori nisu toliko dobri koliko se predstavljaju da jesu i da je sad zadnji sat.

Došla su dva učenika u WC. “Buraz, e, kako dobar osjećaj, im'o sam ono” rekao je prvi.

“Koje?” pita drugi.

“Pa ono, dok ja šutim jer ne želim pokazat da uživam i moram bit' muževan, a ona ide ah ah...” odgovorio je prvi.

“Aaaaaaaa, ok, pa top buraz, bravo...” uzbuđeno će drugi. Tako da evo i to smo saznali.

Zazvonilo je zadnje zvono i bilo je vrijeme da izađem van. Znam da mi u srednjoj imamo dan drugačije nastave, ali tad je to bio moj dan malo drugačije nastave.

Lav Jurkas, 3.a

Priča starih tenisica

Iznošene smo, stare i prljave. Koračamo po zemlji ni ne shvaćajući naše značenje, naš doprinos i našu pomoć. Potpora smo; sloj koji obavlja stopala naše vlasnice i razdvajamo je od zemlje kojom hoda. U nama vidi spas i u nama vidi izlaz.

Prošlo je već nekoliko mjeseci otkad smo na Regininim nogama i u njenom srcu. Kada nas je stavila na svoja stopala i sigurno zategnula nove vezice iznad naših jezika, bilo je kao ljubav na prvi pogled ili ljubav na prvi dodir, korak. Prije nego li smo trebale na putovanje u Tursku, imale smo mnogo vremena da se povežemo s Reginom. Poput najboljih prijateljica, bile smo s njom u njezinim sretnim i tužnim trenucima. Svaki put kada je nervozno tapkala nogom po podu za vrijeme ispita pa nas je glavobolja ubijala (kao da doslovno glavom udarate u zid) i svaki put kada je svoje teške noge dizala kako bi došla do stana nakon teškog dana; mi smo bile uz nju. Čak smo preživjele i one teže trenutke, hodajući kožu uz kožu s njom do groba njenog prijatelja. Nije puno govorila, no njeno tijelo je vrištalo, plakalo, patilo. Bol. Bol se prostirala kroz njeno tijelo, prsti su joj se grčili, a noge tresle poput drveća u jesen. Pitale smo se kojim stazama njezin prijatelj hoda te kuda njega njegove podređene zaštitnice stopala vode. Kasnije, rutina ostaje ista – ustajale smo ujutro, a vraćale smo se na spavanje tek kad smo došle kući. Napokon je došlo vrijeme za putovanje u Tursku. Regina nas je laštala vlažnim maramicama sve dok se nismo sjajile kao porculan. Kada smo ušle u avion, po prvi put u duže vrijeme nismo bile prizemljene. Lebdjele smo u oblacima i prvi put smo dobile uvid kako to izgleda u Regininoj glavi. Iskreno, bilo je malo strašno vidjeti kako ona razmišlja. Hodati po Turskoj, po novom tlu, bilo je kao hodati u novim tenisicama – uzbudljivo i energizirajuće. Kada smo se vratile u Hrvatsku, znale smo da je i za nas vrijeme da hodamo same, po novom tlu. Kaže se da kad nekoga voliš, moraš ga pustiti. Tako je bilo vrijeme da mi pustimo Reginu.

Dođemo na ovaj svijet i tražimo ljude za osjećaj povezanosti s nekim ili nečim, no život te rijetko uči kako živjeti s gubitkom. Kao što je Regina morala naučiti, morale smo i mi. Sad smo samo stare tenisice nagurane iza ormara s tragom sjećanja na našim potplatima i obiljem priča koje se nalaze na vrhovima naših jezika.

Osjećati

Padao je prvi ovogodišnji snijeg. Polako se spuštao mrak. Jan je sjedio na hladnim pločicama balkona zagrebačkog stana. Njegova stopala, koja su virila izvan ograde balkona, mazile su ledene pahulje snijega. Zapalio je cigaretu, koju je uzeo iz ormarića pokojne majke. Teško dišući, piljio je u prazno.

Njegov je život bio savršen. Uzorni gimnazijalac, sportaš, ljubitelj glazbe, divan sin i mamina maza. U životu su mu cvale ruže. Njegova je duša bila sretna.

U holu fakulteta, nekoliko dana nakon početka njegove prve studentske godine, vidio je neobičnu djevojku riđe, kovrčave kose. Prošao je pokraj nje primijetivši samo tu kosu. Došao je u veliku prostoriju gdje su bili ostali studenti. Sjeo je na stolac, otvorio bilježnicu, zapisao datum te počeo promatrati ljude oko sebe. Nakon nekog vremena, ridokosa djevojka polako ulazi u prostoriju i sjeda nekoliko mjesta dalje od njega. Odlučio je pomaknuti se do nje i započeti razgovor. Dao joj je mobitel i zamolio ju za njen Instagram profil. Nasmijala se i rekla da ne koristi mobitel. Ostao je zapanjen. Izvadila je žućkasti papirić i napisala broj svojeg kućnog telefona. Jan je promatrao njene ruke kako nježno drže olovku koja ostavlja trag u obliku njenog lijepog rukopisa. Lice joj je krasio smijeh, obrazi su joj se rumenili, a oči svjetlucale.

Nakon nekoliko izlazaka, učenja u knjižnici i šetnji parkom, ušli su u dublji odnos. Bili su presretni zajedno. Bila mu je SAVRŠENA. Nije mu smetala mrlja na njenoj haljini nastala njezinim nespretnim jedenjem, ožiljci na ruci nastali žiletom tijekom njenih loših faza, niti njeni nepravilni zubi, koji su se skoro vratili u prvobitno stanje, unatoč nošenju aparatića. Volio je sve njene mane, možda čak i više nego njene vrline. Volio je njen miris, njenu riđu, kovrčavu, mekanu kosu i njen pomalo piskutav, ali nježan glas. Živio je ZA NJU.

Bližila se druga godišnjica njihove veze. Odlučio je pripremiti njeno najdraže jelo, odvesti je ispod neba, ispod zvijezda. Promatrao je zvijezde s njom u naručju. Večer još nije bila gotova, a ona je odlučila da je vrijeme da sazna njenu tajnu. Umire. Rak pluća. Nije ostalo mnogo vremena. U trenucima kad je izgovarala sve te bolne riječi, koje su u njegovoj glavi trajale cijelu vječnost, nije mogao disati, razmišljati. Počeo je plakati i vikati. I vikati. I plakati. Vikati i plakati. Muk. Tišina. NEMA NJE. Nije ni primijetio da je otišla kući. Bio je bijesan jer je to skrivala od njega. Srce mu se lomilo poput stakla. Ona umire.

Kad je došao kući, uzeo je bocu viskija iz vitrine i počeo se nalijevati. Jedna za drugom, sve dok nije nastao mrak. Probudio se dan nakon i odlučio je nazvati i ispričati se. Prvi put odgovora nije bilo. Drugi put – ništa. Treći pa četvrti – ništa. Pohitao je prema njenom stanu.

Zvonio je, lupao po vratima i urlao iz petnih žila. Bez odgovora. Razvalio je vrata nogom i ušao u stan. Prošao je kroz hodnik, kuhinju, dnevnu sobu. Gdje li je? Začuo je zvuk vode koji je dolazio iz kupaonice. Kad je prišao bliže, primijetio je da voda navire ispod vrata. Potrčao je i naglo ih otvorio. Zatekao je njeno iscrpljeno, beživotno tijelo kako leži spokojno u kadi punoj vode iz koje naviru vodopadi i šire se prostorijom.

Često je se sjeti. Često poželio biti s njom. Njegovo se srce lomi ponovo i ponovo svakog trena. Kaje se zbog svoje sebičnosti. U momentu kad joj je bio potreban, on je mislio samo na sebe. Iako je prošlo mnogo vremena, osjećaj je i dalje jednak. A Jan samo želi osjetiti bol koju je i ona osjetila. Želi osjetiti hladnoću na svojoj koži, pritisak u plućima. Cigarete mu pomažu u tome. Pilji u prsten s plavim safirom dok mu se tijelo lagano smrzava.

Nika Ivandija, 3.a

Regina Halaček, 3.a

Ivan Imbriša, 1.b

PAMET U GLAVU

Sjedim tako i razmišljam kako je bilo lijepo... Zadnji dani srednje škole, bez ijedne brige, osim one kako će biti na maturalknoj i tko će popiti najviše Ivanovog crnog vina. Čak me ni odabir outfita nije zabrinjavao jer sam sve već imala isplanirano. Dogovorila sam se s frendicama da se skupimo kod Lane i zajedno spremimo za najbrutalniju noć u našim životima. S obzirom na to da je ova situacija s koronom još bila prisutna, zabava se morala održati u goricama. No nema veze jer mi je to poslužilo kao odlična isprika za obuvanje patika ispod najsvetčanije haljine koju sam ikad kupila. Što je najbolje, nisam bila jedina. Sve ostale cure, osim Sare kojoj je cilj bio zavesti Gorana, napravile su isto.

Pokupila nas je moja sestra i odvezla do Ivanovih gorica. Na izlasku iz auta rekla mi je: "Pamet u glavu mala i zovi ako nešto budeš trebala." Ja sam na to samo odmahнула rukom i izašla iz auta. Ivan se toliko potrudio da prostor izgleda što ljepše i da imamo onaj pravi maturalkni doživljaj kakav bismo imali da nema korone, da je to bilo nevjerojatno. Čak je stavio i disko kuglu na plafon i ponio mikrofone za karaoke. Na svu sreću, došle smo među zadnjima pa je zabava već bila u tijeku. Neki su pjevali i plesali, drugi su kartali belu, a treći sjedili za stolom i komentirali žestice koje su bile donesene. Najprije sam se pridružila ekipi za stolom jer nisam još bila baš raspoložena za ples. Na stolu je bilo i nešto hrane, što je ostalo od večere, na koju smo mi, naravno, zakasnile. Pojela sam komad pizze i začula deranje. Bile su to Klara i Megi s mikrofona u rukama. Pustile su neku najgoru cajku koju su mogle i počele pjevati. To pjevanje probilo je bubnjiće svima prisutnima, ali njima je bilo zabavno. Ubrzo smo im se pridružili i mi ostali. Pojačali smo zvučnik do kraja. Sigurna sam da je pola Budrovca zajedno s nama vajbalo i slušalo malo narodnjake, malo engleski pop, a na trenutke i hrvatski rock. Predobro! Najzabavnije je postalo tamo oko dva u noći, kad je dio ekipe otišao doma. Znam da to sad zvuči malo bezobrazno, ali oni su i onako samo sjedili i komentirali poput onih bakica što idu na mise samo da bi tračale sve prisutne... Plesali smo kolo i igrali različite igre s kartama. Neki su se malo preračunali i popili koju čašu previše, što je rezultiralo gužvom ispod "hrasta za povraćanje", kako smo ga nazivali. Dvije frendice i ja bile smo jedine koje cijelu noć nisu popile ni kap alkohola. One jer se boje staraca, a ja jer sam znala da idući dan imam ultra važnu tekmu, koju nisam smjela propustiti. Tako smo se družili i umirali od smijeha i zabave do nekih pet ujutro. Onda smo odlučili da bismo se trebali razići jer je stvarno svima već bilo previše. Pomogla sam zajedno s frendicama da se stolovi i unutarnji prostor koliko-toliko počiste kako Ivanovi roditelji ne bi dobili srčani. Nazvala sam sestru, ali se nije javljala. To me u tom trenutku nije zabrinjavalo jer sam mislila da spava ili da joj je mobitel utišan.

No uhvatila me panika kad sam shvatila da za sat vremena moram biti u dvorani, a nemam prijevoz za Đurđevac. Smišljala sam u glavi plan koga da nazovem i kako da stignem na utakmicu na vrijeme. Ničiji roditelji nisu bili dostupni, a jedino je Davor imao položen vozački. Rekao je meni i curama da će nas on odvesti do Đurđevca, ali nismo ga slušale. Popio je kojih pet piva previše da bi bio sposoban. On nije odustajao pa su cure popustile. Rekla sam im da si to ne rade i da radije pričekaju sa mnom da mi se sestra javi i dođe po nas. Doslovno sam ih molila, ali me nitko živ nije slušao. Stvarno ne znam kud im se toliko žurilo te noći, ali sjele su u taj auto i sve što sada mogu reći je ... bilo je lijepo poznavati ih.

Priče

Natalija Paro, 3.b

Naočale generacija

Djed je uvijek nosio te naočale, naočale koje su mu, kako je on govorio, donosile sreću. Iako ih nije morao nositi, želio ih je uvijek imati sa sobom. Uvijek kad bi ga ljudi pitali što mu te naočale zapravo znače, on bi odgovorio s potpuno nejasnom rečenicom o životu i smrti te kako bismo svi trebali živjeti prije nego što umremo. Nikad mi to nije bilo jasno, ali svaki put kada smo zajedno, pričamo o tome što je on prošao u svojoj mladosti. Djed je sada već star i nemoćan, ali uvijek ima snage pričati o tome sa svojom obitelji.

Jedne večeri se svih nas četvero članova obitelji, među njima i ja, njegova jedina unuka, okupilo oko djeda za još jednu njegovu zanimljivu priču iz mladosti, no ovaj put je bilo drugačije. Tražio je da ga pitamo sve što nas zanima. Bilo je tu svakojakih pitanja, ali jedno ga je zaista potaknulo na razmišljanje. Promišljao je dosta dugo nakon što nam je rekao kako želi da putujemo i promatramo ljude, njihovo ponašanje, a najviše ono o čemu razmišljaju. Opet ga nitko nije shvatio, nakon čega je uslijedilo pitanje o naočalama. Ovo je bio prvi put da nam je zaista htio reći sve; od toga čije su i kako ih je on dobio, do toga zašto ih nosi. Bile su to naočale njegovog djeda, koji mu ih je dao na smrti i kojemu je zadnja želja bila da ih njegov jedini unuk, moj djed, nosi i gleda svijet drugim očima. Drugi dan moj djed je umro. On je uvijek bio drugačiji od ostalih ljudi. Volio je imati svoje mišljenje i uvijek je govorio o svima i o svemu u najboljem smislu. Htjela sam biti kao on te sam ga svaki dan slušala i divila mu se dok je bio živ, a on je uvijek saslušao moje probleme i odgovarao. Ono po čemu je on bio specifičan bile su upravo te naočale i tako se na dan sprovoda saznalo da ih je ostavio meni. Promatrala sam ih dosta dugo i pokušala shvatiti kako kroz njih mogu gledati drugim očima, ali na kraju sam odustala i spakirala ih u neku kutiju s njegovim stvarima.

Sad je već prošlo puno godina i ja sam odrasla, odlazim na fakultet i počela sam se pakirati, dok nisam naišla na kutiju djedovih stvari i pronašla naočale, čiste i blistave kakve su bile i prije, ali ovaj put sam se prisjetila puno uspomena i odlučila sam ih uzeti sa sobom. Jako volim putovati, upoznati nove ljude, pomagati svima kojima je potrebna pomoć i tako sam krenula u nove izazove. Kamo god sam išla, njegove rečenice su mi se vrtjele po glavi. Sad tek shvaćam zašto bi trebali živjeti prije nego što umremo.

Paula Siladić, 2.b

Oblaci i sunce, tako nešto

Zovem se Jack. Imam 12 godina i živim u malenom američkom mjestu nedaleko od San Francisca zajedno sa svojim roditeljima. Roditelji od moje 9 godine ne mare previše za mene. Zaokupljeni su poslom. Rade od jutra do mraka. Skoro ih nikada nema kod kuće. Mislim da me ignoriraju, zaobilaze me u širokom luku, ne razgovaraju sa mnom. Ne sjećam se kada su me zadnji puta pitali kako sam, ili što sam danas radio. Hranu si kupujem sam novcima koje mi baka daruje.

Ne znam što bih bez bake. Vjerojatno ne bih ni postojao. Svakog dana poslije škole biciklom odlazim k njoj u starački dom. Tamo sam čitavo poslijepodne. U staračkom domu vrijeme provodim s njom i s njezinom najboljom prijateljicom Mirandom. Razgovaramo, šalimo se, šecemo. One mi pružaju ljubav koji mi roditelji očito ne mogu pružiti. Miranda mi je jednom prilikom darovala staru, izrezbarenu drvenu kutiju. Rekla mi je da je otvorim čim prije. Idući dan je preminula. Bio sam užasno tužan. Nisam izlazio iz sobe cijeli vikend. Shvatio sam da je vrijeme da otvorim misterioznu kutiju. Otvorio sam je, a unutra se nalazio papirić i Mirandina poruka u kojoj je pisalo da mi želi sretniji život od ovog kojeg trenutno proživljam.

Na papiriću se nalazi recept za nekakvu smjesu. Sastojci neobične smjese su: vlas mamine kose, vlas tatine kose, pero labuda ili golubice, moje nadražje piće te riječi koje sam trebao izgovoriti. Smjesu sam trebao kuhati 2 sata, izgovoriti potrebne riječi i nakapati nekoliko kapi na jastuke za glavu u spavaćoj sobi mame i tate. Nakon što sam se vratio iz staračkog doma, odmah sam krenuo na posao. Baki nisam ništa želio reći. Usput sam u prodavaonici kupio sok od ribiza. Uzeo sam lonac iz kuhinje, vlasi mamine i tatine kose s četki za kosu, sok od ribiza i pero golubice koje sam prije koji mjesec pronašao u dvorištu. Sve sam potrebne sastojke stavio u lonac i skuhao. Izgovorio sam: „Post nubila phoebus“, štogod to trebalo značiti. Nakapao sam tekućinu na jastuke.

Iduće jutro probudilo me je mamino milovanje glave i tatin smijeh. Zapitao sam se sanjam li još uvijek i dobro protrljao oči. Ne sanjam. Zasigurno ih je tekućina promijenila. Od toga jutra mi se je cijela svakidašnjica preokrenula nabolje.

Tamara Martinčić, 2.b

Lora Rukavina, 4.b

Tko je dobio jedan?

“Rrrriinnggg!!” Mislim da je ovo jedan od najgorih zvukova ikad. Ne samo zato što je svaki puta tako glasan da ti puknu bubnjići u uhu, već zato što to znači da počinje nov dosadan školski sat. A baš se dogodilo da ovo zvono donosi naše rezultate ispita iz matematike.

Tu je, naravno, bila i oklada, baš kao i pred svaki ispit. Oklada je bila ista kao i zadnjih četiri puta, “Tko dobije jedan, plaća rundu, no ako je jedina jedinica, onaj tko dobije jedan mora učiniti neko sramotno djelo”. Samouvjeren u svoju ocjenu priključio sam se i peti puta. Glavni odabir za ovaj ispit bio j kao i uvijek, Marko, koji je zadnjih četiri puta morao častiti. Došao je i profesor, koji je u trenu podjelio ispite i nataknuo da iz ispita ima samo jedna jedinica u razredu. Bio sam sretan, no pomalo sam žalio Marka jer se ovo još nije dogodilo, i tko zna što ćemo mi odabrati kako bismo ga osramotili. Pogledao sam u Markovu smjeru. Na moje iznenađenje, bio je sretan, samo što nije skočio u zrak. Pogledam prema Jakovu, Luki i Antoniu. Svi izgledaju kao da nisu dobili nedovoljnu ocjenu. Pogledam na svoj ispit i shvatim da je nedovoljna ocjena pripala meni, no nisam se ponašao začuđeno, već sam se ponašao kao da sam dobio tri, s obzirom da sam bio u magarećoj klupi nakon incidenta s pernicom. Nitko se nije mogao naviriti i vidjeti moja patetična tri boda. Izgledalo je kao da su svi imali pozitivne ocjene, no u razredu je bio jedan uljez.. Nakon sam uspio predati ispit profesoru bez ikakve sumnje da sam dobio jedan, počeo sam “tražiti” uljeza, jer tako ispada kao dda nisam dobio jedan i da hoću pronaći onog koji je dobio jedan. Okrivio sam Marka jer je on uvijek imao najgore rezultate. Osjećao sam se krivo, no mislio sam da je vrijedno toga. Svi su mi povjerovali i počeli su pritiskivati Marka nakon nastave, no on je poricao i poricao i mislim da bi nastavio poricati do do stupnja gdje bi bio pretučen, jer moji prijatelji ne vole lažove. Skoro je i došlo do toga, no ja sam se umiješao. Svi su bili zbunjeni. Priznao sam. “Ja sam dobio jedan!” Svi su me pogledali. Bili su začuđeni i bjesni u isto vrijeme. Mislili su mi napraviti neke loše stvari, no umiješao se je i Marko koji je predložio da umjesto da me prebiju, moram odraditi neku sramotnu stvar i platiti rundu. Složili su se. Na kraju sam punim hodnikom morao trčati u gaćama koje su prikazivale nekog lika iz crtića kojeg smo svi gledali dok smo bili manji. i tako sam postao poznat kao “Dečko u crvenim gaćicama”. Bilo je sramotno, grozno i neugodno, još sam i rundu morao platiti.

Ovo mi je pokazalo kako iz jedne tako nebitne stvari može doći do bilo čega. Također mi je pokazalo kako neka prijateljstva mogu biti krhka, kakva sam osoba i prijatelj, no i kakvi prijatelji mogu biti.

Ivano Milošević, 3.a

Priče

KIŠA

Bio je sunčan, proljetni dan. Lastavice su plesale nebom, dječica trčala po zelenoj travi, đaci žurili u školu, a automobili jurili cestom. Sve je bilo veselo i živahno. Nitko nije ni slutio da će se sve ubrzo promijeniti.

Veliki sivi oblaci pojavili su se na nebu i zaklonili Sunce. Uskoro je počela padati kiša. Padala je, padala i padala. I nikako nije željela stati. Nijedna osoba u cijelome gradu nije bila oduševljena tom pojavom. Ova kiša najmanje se svidjela malenoj Uni, koja je tužno gledala kroz prozor svoje nove vrtićke sobe. Una je imala samo pet godina, ali je jako dobro znala da ne voli kišu jer joj se uvijek za vrijeme i najmanje kišice namoči kosa i noge. Ali je zato Una jako voljela prirodu. Voljela je i ptice i drveće i potočiće, a najviše cvijeće. Kod kuće bi se svaki dan brinula za svoje tulipane, šafrane i magnolije. Svaki bi ih dan zalijevala vodom iz malene zelene kantice. Gledala bi ih kako polagano rastu i šire svoje latice. Iako je njezinom cvijeću godila voda, Una bi se i na najmanju pomisao na nešto mokro odmah naježila. Odmah bi se prisjetila svojih malenih i promrzlih nožica kako cupkaju od hladnoće.

Toga dana kad su oblaci zasjenili sunce, malena Una došla je u vrtić u tenisicama pa su joj se na putu do kuće smočile noge. I sljedećeg je jutra kiša šetala ulicama grada i istuširala svakog prolaznika. Zato je Unina mama iz ormara izvukla ružičaste gumene čizmice s malenim zelenim cvjetićima. Una je prvo na nogu obula desnu čizmicu Doru, a zatim i lijevu čizmicu Laru. Na sebe je obukla veliku žutu kabanicu Kamilu. Svoju smeđu kovrčavu kosu pokrila je kapuljačom i iznad nje za svaki slučaj otvorila šareni kišobran, koji je zvala Franom. Sada, kad je bila tako dobro opremljena, mogla je krenuti u vrtić. U vrtiću ju je dočela njezina najdraža teta i upitala je zašto ima sve to na sebi. Una joj je samo kratko odgovorila da ona ne voli kišu te u svojim suhim papučicama odskakutala do svojih prijatelja. I sljedećeg je dana padala kiša. Una je ponovno u vrtić došla s Dorom, Larom, Kamilom i Franom. Već na početku dana Unine su tete najavile da će nakon ručka imati radionicu. Sva su se djeca veselo nasmijala i počela ispitivali o čemu će biti radionica. Tete su rekle da će biti o kiši. Sva su djeca jedva čekala radionicu, svi osim Une. Nakon ručka, tete su djeci pokazale zašto je kiša dobra za nas. Govorile su da je kiša dobar prijatelj prirodi. Da pomaže žednim životinjama i biljkama. Da se lišće na drveću nakon svake kiše okupa. Da svaka kiša zalijeva cvijeće. Uni se svidjelo to što su tete govorile. Svako je dijete nakon tetinog govora dobilo bijeli papir i vodene boje. Trebalo je nacrtati kišu i kako ona pomaže nekome. Tete su šetale sobom i gledale što su djeca crtala. Zastale su kraj Une i upitale ju što je ona nacrtala. Una je veselo odgovorila da je nacrtala veliko cvijeće, kišu i sebe. Nacrtala je kišu koje je zalijala njezino cvijeće. Nacrtala je i sebe kako maše i zahvaljuje kiši na tom dobrom djelu. Teta i sva djeca bila su oduševljena njezinim crtežom. Očito je i kiša bila oduševljena njezinim crtežom pa je prestala padati. Na nebu se konačno pojavilo Sunce, a sa sobom je donijelo i dugu. Sva su djeca brzo potrčala prema velikim prozorima i počela nabrajati boje koje vide.

Ubrzo je došlo vrijeme da djeca idu kući. Unina se mama jako razveselila kad je vidjela njezin crtež. Na putu prema kući malena Una je s Dorom i Larom skakala po blatnim lokvicama. Njezine smeđe kovrče lagano su skakale gore-dolje. Kad je došla kući, Una je stavila crtež pokraj svojega cvijeća. Veslo je izašla u dvorište. Znatiželjno je gledala u nebo. Zanimalo ju je kad će sljedeći put pasti kiša i zalijati njezino cvijeće. Počela joj se sviđati kiša i kad se zbog nje njezino cvijeće i njezine noge smoče. Što god da se smoči, Uni je svejedno jer ona sad jako voli kišu i kišne dane.

Priče

Lucija Vukres, 2^a

Priče

Prodavač cipela

Ovo je priča o Andriji, prodavaču cipela. Cijeli Varaždin zna da je on najškrtrija osoba na nedjeljnoj tržnici. Svakom kupcu naglasi da mora platiti točno u lipu. „Falelo mi je 10 lipa i neje mi štel prodati, škrtec jedan“, rekla je baka Anica. To ne bi bilo čudno da u pitanju nije baš baka Anica. Ona ga je čuvala cijelo njegovo djetinjstvo. Čovjek bi pomislio da bi bar njoj oprostio tih 10 lipa ili joj barem rekao da mu sljedeći put donese.

Jedan dan se ispred njegovog štanda pojavila grupa mala djece. U pitanju su bila djeca koja su nedavno bila prebačena u obližnje sirotište. Nekoliko njih izgubilo je roditelje, a nekoliko ih je bilo ostavljeno od strane roditelja. I tako su razgledavali njihovu novu okolicu. Posebno im je za oko zapeo Andrijin štand s obzirom na to da im nove cipele još nisu bile nabavljene ni donirane. Imali su stare, koje su nekima već postajale male, nekima su se počele raspadati, a nekima i jedno i drugo. Jedna je djevojčica komentirala kako joj se sviđaju cipelice cvjetnog uzorka i Andrija je k'o iz topa rekao: „50 kuna, ni lipe manje!“ Bilo je vidljivo da je djevojčica bila posramljena. Nije imala ni lipe, kamoli 50 kuna. Ostala djeca su ga samo gledala te ga je to jako iritiralo pa im je grubo rekao da se maknu ako ne misle ništa kupiti. Djeca su se uplašila te otišla natrag u sirotište. Više nisu dolazila na njegov štand. Jedan dan je do Andrijinog štanda došla Lucija, ravnateljica sirotišta. Rekla mu je da joj trebaju 8 pari dječjih cipela za zimu. Dogovorili su se koje će cipele uzeti te ih je Andrija počeo pakirati. Do Lucije je dotrčala Anja, djevojčica koja se zagledala u cipele cvjetnog uzorka. Nešto ju je pitala te otišla. Andriju kao da je nešto presjeklo kada je vidio da je ta djevojčica razgovarala s nekim tko vodi sirotište. Zapakirao je cipele do kraja te ih dao Luciji. Na kraju dana raspremio je štand te otišao kući.

Mučila ga je misao na onu djevojčicu. Proveo je šest godina u sirotištu kao dijete te dobro zna kako je to biti bez ikoga i ičega. Sjetio se kako ga je jednom jedan čovjek jako razveselio tako što mu je dao toplu jaknu. Točno se sjeća tog dana. Vraćao se iz škole u sirotište. Bio je jako hladan dan. On je imao samo ljetnu tanku jaknu. Spazio ga je neki dobar čovjek koji mu je rekao da ga pričekaj pet minuta te je otišao u dućan. Kupio mu je toplu krznenu jaknu. I dan-danas ima tu jaknu doma. Primio se za glavu te su mu se oči počele puniti suzama. Razmišljao je o tome kako bi taj čovjek bio jako razočaran da vidi kako je Andrija sada škrt. Te noći nije mogao spavati. Uzeo je veliku kutiju u koju je stavio cipele cvjetnog uzorka te onu jaknu koju je on dobio kao dijete. Odnio je kutiju ispred sirotišta te na nju napisao „Za djevojčicu kojoj su se sviđjele cipele s cvjetnim uzorkom“.

Korina Jambrušić, 2.a

Mravi

Dogodilo se da sam sjedeći u travi s knjigom, baš prije nego što bih bio zaspao, začuo glasić: “Oprostite, za što je ovo?”

Mali mrav puzao je preko stranice moje knjige i pogledao me.

“Što?” - rekao sam.

“Oprostite, za što je ovo, ovo crno i bijelo prostranstvo na kojem stojim?” - rekao je zagazivši jednom nogom na stranicu knjige.

“Gledaj, ne bi razumio ni kad bih ti objasnio” – odgovorih mu.

“Možda si upravu, ja sam jako malen, ali sam zato jako znatiželjan i ne želim umrijeti ne znajući ništa.” Ustao je na dvije noge i načulio svoje antene.

“Ahh, ovako, ti stojiš na stranici. Stranice su napravljene od papira. Mi sastavljamo puno stranica i nazivamo ih knjigom.”

“Za što je knjiga onda?” - mrav je rekao.

“Paa, ona čuva misli.” - rekao sam, “Način na koji ih prenosimo do drugih ljudi.”

“Kako?” - pitao je mrav.

“Gledaj, ovo nije ni vrijeme ni mjesto!” - rekao sam agresivno.

“Gledaj!” - rekao sam lagano, “Vidiš li ove crne škrabe na stranici?”

Mrav je kimnuo glavom.

“To su riječi i brojevi”

“Ne izgledaju kao riječi i brojevi.” - rekao je mrav.

“Predstavljaju ih.”

“Hmm.” – komentirao je mrav i mislio neko vrijeme.

“Razumiješ li?” - pitao sam.

“Ne baš.” - odgovorio je mrav.

“ Bio si u pravu, to je iznad mene, možda nikad neću biti pametan kao vi životinje, no bar sam malo pametniji nego prije koji trenutak, pa ti hvala za to.”

“Nema na čemu.” - rekao sam.

“Pa, sretno onda.”

“Sretno i tebi.”

Mali mrav je pošao i nestao u travi. Čitao sam do kraja stranice i nisam mogao zaboraviti na mrava. Naposljetku sam pogledao prema gore od knjige - do vrha stabla, do planine, do oblaka ... Mjesec se uspinjao, ptice su cvrkutale u daljini. Povikao sam: “Oprostite, za što je ovo?”

“Što?” - začuo se glas.

“Ova velika zeleno plava sfera na kojoj stojim?” - rekao sam zagazivši jednom nogom po travi.

“Gledaj, ne bi razumio ni kad bih ti objasnio.” Glas mi odgovori.

“Možda si u pravu, ja sam jako malen, ali sam zato jako znatiželjan i ne želim umrijeti ne znajući ništa, zato molim vas , za što je ovo?”

“Ahh, ovako ...”

Ivano Milošević, 3.a

Klara Vukres, 4.a

Životna krinka

Gledam pustim pogledom u majku. Slušam i ne vjerujem. Moj otac. Mrtav. Ne puštam ni suzu jer nisam slaba. Gledam prema gore i šaljem hvala bilo kome tko me je poslušao.

*

Moj otac je izvana bio divan čovjek; uljudan, smiješan i činio se kao ugodno društvo. A iznutra je bio suprotnost; arogantan, sebičan i nasilan. Ni njegova obitelj nije znala kakav je on zapravo. Kažem njegova, a ne naša obitelj jer ga ne smatram svojom obitelji. Jer netko tko mene i moju majku zlostavlja fizički i psihički ne može biti moja obitelj, nego može biti samo neprijatelj.

Priče

Od ranih sam dana u svom djetinjstvu primijetila da naša obitelj nije bila kao obitelji mojih prijatelja. Dok su se oni svi zajedno družili, smijali i imali dobar odnos, mi smo se tako ponašali samo kada su oko nas bile prisutne druge osobe. Sve je to bila krinka, maska koju je moj otac nosio kako bi zadovoljio sebe i sve ostale. U našoj hladnoj, praznoj i prostranoj kući mogao se čuti samo plač mene i majke kada bi moj otac imao loš dan. Bez smijeha i veselja kao kod drugih. Samo čisti očaj dva poražena bića.

Često sam kao mala nakon takvih događaja razgovarala s majkom o tome kakav je moj otac bio prije mog rođenja. Uvijek ga je opisivala kao divnog i romantičnog. Satima bismo sjedile ispred toplog i lažnog kamina - kao i sve u mom životu - i pričale o mom ocu i majci. Nikada nismo pričale o tome što se dogodilo nakon mog rođenja. Pokušala sam nekoliko puta ispitati majku o tome, ali se na njenom licu istog trena mogao vidjeti onaj drveni pogled. Svaki puta bi joj ispred očiju prošla neka scena u glavi i odmah bi oko sebe postavila neki zid - koji ja nikada nisam uspjela probiti. Nakon nekoliko trenutaka bi ustala i poslala me u moju sobu. Ona nije bila bezobrazna osoba - bila je puna ljubavi i pažnje prema meni a i mom ocu, iako nikada neću shvatiti kako ga nakon svega može gledati kao da se ništa nije dogodilo.

Jednom sam otišla na tavan naše kuće. Nikada prije nisam bila gore i mogla sam vidjeti zašto. Prostor je bio pun kutija, namještaja i svakakvih uspomena. Satima sam tamo sjedila i pregledavala sve fotografije koje su bile ispunjene nasmiješenim licima moje majke i oca prije mog rođenja. Na fotografijama se vidjelo koliko su se voljeli. Prvi puta sam na njima vidjela lice svog oca koje nije bilo strogo, nezadovoljno ili ukrašeno lažnim osmijehom, već mi se činilo nekako čudno. Bio je sretan, ispunjen i bez ikakve brige na pameti. Tog dana sam shvatila kako sam ja kriva za promjenu osobnosti mog oca - nisam vidjela nikakvu drugu mogućnost.

Posebno se sjećam jednog incidenta - kako bi ga moj otac nazvao. Došla sam kući iz škole i u predvorju me dočekala razbijena vaza i uokvirene fotografije koje su popadale sa čistih, bijelih zidova. Prva pomisao mi je bila da je netko provalio u kuću, ali sam čula svađanje koje je dolazilo iz kuhinje. Mogla sam razaznati dva glasa - jedan dominantan i ljutit, koji je pripadao mom ocu, a drugi prestrašen i sitan, koji je pripadao mojoj majci. Nisam ni procesirala sve što sam čula, a već sam trčala prema kuhinji. Našla sam majku na koljenima. Gušila se u suzama. Odmah sam potrčala prema njoj i sakrila ju od oca. Rekao mi je da se maknem i ne miješam u njihove probleme. Svaki sam ga put - osim ovog - poslušala, ali nisam više mogla izdržati. Majku sam brzim korakom poslala prema mojoj sobi, a ja sam zatvorila vrata i ostala s čudovištem u kuhinji. Nisam treptala, a nije ni on. Prošlo je već duže vrijeme kako smo bili sami i u jednom sam trenutku vidjela kako je u njemu nestao taj mali tračak svjetla koji mu je govorio da je ono što će napraviti pogrešno. Krenuo je na mene. Vidjela sam ruku kako leti prema mom blijedom licu i nisam ju uspjela zaustaviti na vrijeme. Počela sam plakati istog trenutka. Suze su mi klizile niz obraze, ali nisam isпустиła ni zvuka. Nisam mu htjela dati to zadovoljstvo da čuje kako mi se slama srce. Vidio je da plačem i nasmiješio se, ali ne toplim i nježnim smiješkom kojeg roditelji upućuju svojoj djeci, već bolesnim i uvrnutim smiješkom od kojeg mi je bilo loše. Rekao mi je da sam slaba zato što plačem i da takva nikada neću biti u mogućnosti zaštititi svoju majku. Otišao je od kuće i nije se vratio idućih tjedana dana.

Vozim se u crnom autu. Okružena sam svojom pravom obitelji. Kroz prozor monotonim izrazom lica gledam zgrade, ljude i drveće u prolazu. I dalje ne vjerujem da tog čudovišta više nema. Došli smo do groblja, gdje će se održati pogreb. Vidim mnogo poznatih lica, koja mi daju snagu da učinim nešto o čemu sam sanjala bezbroj puta. Blizu njegova groba postavljena je mala pozornica sa stolčićem i mikrofonom kako bi ljudi koji žele mogli održati svoj govor u čast mog oca. Nakon mnogo govora o tome kako je bio sjajan, druželjubiv, najbolji prijatelj i suprug na svijetu, napokon je došao red na mene.

Ustala sam sa stolice i krenula prema pozornici. Udah. Izdah. Možeš ti to, samo diši polako i ne gledaj majku u oči jer nećeš izdržati. Popela sam se na malenu pozornicu, uzela mikrofona u ruke i sjela na stolčić. Predstavila sam se, iako sam sigurna da svi znaju tko sam. Počela sam pričati o ocu i svim njegovim postignućima i na kraju sam došla do dijela kojeg sam nervozno iščekivala. Bez emocija na licu i u glasu rekla sam da ću sada nabrojiti najbolje stvari i osobine svoga oca. Tišina. I još više tišine. U daljini sam mogla čuti vrane kako se glasaju i lagano tapkanje kiše koja je u međuvremenu počela padati. Među ljudima počeo se širiti šapat. Jedan, drugi pa treći sve dok svi nisu čuli, vidjeli i shvatili što se događa, ali, naravno, nitko nije znao pravi razlog moje tišine. Svi su mislili da sam ostala bez riječi i da sam i dalje u takvom velikom šoku da nisam u mogućnosti govoriti. Sišla sam s pozornice i nisam ništa rekla. Sjela sam pokraj majke. Uzela je moju ruku u svoju i stisnula je. To je značilo hvala. Hvala što nisi odustala od mene i hvala što si bila uz mene svaki put kada si mi bila potrebna.

Nika Mladić, 3.b

Petra Jančijev, 4.a

Priče

Leptir

Pohađao sam fakultet već tri godine. Nisam baš često izlazio. Ipak, na nagovor prijatelja odlučio sam izaći u jedan klub. Mislio sam si: "Svejedno imamo čiste desetke pa zašto ne?". Klub su nazivali "Intelektualna rupa", jer su tamo samo studenti izlazili.

Već na ulazu u klub upala mi je u oči jedna djevojka. Prijatelj, inače jedan od najvećih ženskaroša u gradu, primijetio je kako ju stalno gledam pa je zapitkivao: "Ti se sviđa, ha? Zašto samo gledaš? Priđi joj!". Nisam joj ni ime znao, ali izgledala mi je poznato, vjerojatno sam ju znao vidati na fakultetu. I dan-danas se pitam kako ju nisam prije primijetio, a išli smo na isti fakultet? Nakon nekoliko desetaka minuta nećkanja i zurenja, odlučio sam povući prvi potez. Mislio sam si: "Pa nemam što izgubiti, najgore što može biti je da me odbije." Kad sam joj prišao, vrijeme se usporilo. Njezine velike plave oči su me smrznule, a osmijeh me je zaslijepio poput reflektora. Kosa joj je bila smeđa poput najljepše jeseni i svezana zelenom leptir-mašnom. Otišli smo za šank i naručila nam je leptir koktele. Iako na prvu zvuči čudno, bili su jako ukusni. Pričali smo i pričali te taman da ju pitam za spoj, dođe njezina prijateljica i odvede ju na ples držeći ju za ruku. Danas zapravo znam da su otišle pričati o meni, jer sam, za čudo Božje, i ja njoj bio simpatičan.

Od tog trenutka više se nismo vidjeli, sve do, ovo je zgodno, Valentinova. Na fakultetu je organizirana čajanka i ona je opet bila tu. Ovaj put nisam oklijevao. Odlučio sam joj prići istog trenutka. Nakon već nekoliko minuta dogovorili smo izlazak. Oboje smo znali da je to spoj, ali pretvarali smo se da nije. Navečer smo se našli u kafiću i naručili si kave. Za čudo, konobar je nacrtao leptire na pjenu kave. Odlučili smo prošetati nakon kave. U međuvremenu se dogodio poljubac. Sjećam ga se kao da ga upravo proživljavam. Bilo je čarobno. Osjećao sam se kao da lebdim; bio sam slobodan. Slobodan poput leptira koji je konačno napustio život gusjenice. To Valentinovo nikad neću zaboraviti. Kad gledam unazad, sve izgleda poput ludog sna. Mada smo bili još mladi, već tada sam znao da je ona ta. Naša veza bila je potpuno normalna; izlazili smo, zabavljali se, putovali i zajedno učili. Ono što me fasciniralo jest da je ona velika prirodnjakinja; obožavala je prirodu. Toliko ju je voljela da sam se bojao da ju više voli nego mene.

Prošli su mjeseci pa skoro i godina. Planirao sam ju zaručiti, ali dogodilo se nešto što ću, nažalost, zauvijek pamtit. Još uvijek ne znam razlog, niti me ne zanima; pretpostavljam da je zbog previše vremena provedenog u laboratoriju. Sve te pare i plinovi, bilo je ipak previše za nju. Dobila je, bar smo mislili na početku da je to, upalu pluća, ali ipak je bio rak. Rak koji se širio prebrzo. Nažalost, napustila me mjesec dana poslije dijagnoze. Bio je to težak period za mene, još pogotovo jer je bilo pred Valentinovo, a to je bio naš dan i tako brzo nam je sve oduzeto.

Odlučio sam joj više ne spominjati ime, ali, evo, dok ovdje sjedim i gledam joj spomenik, razmišljam kako je "efekt leptira" zapravo stvaran. Razmišljam: isplati li se više živjeti u tuži ili kajanju što nisam ni pokušao? Imam osjećaj, čak i sada, nakon sedam godina, kao da je tu. Svako Valentinovo joj se pojavljuje leptir na spomeniku, kao da je to baš ona.

Zvonka (ljubavna priča)

Prije nego što sam umro, ironično je bilo to što sam bio navijač nogometnog kluba „Romantičari“, a ona je na mene gledala kao na „tovara“, ali ne kao Tovara - navijača Hajduka, nego kao tvrdoglavu životinju koja ju želi izvesti na utakmicu svog omiljenog kluba. Baš romantično...

Zvonka je imala sve karakteristike navijača; kratku kosu, nosila je „spitku“, „Marte“ i trenirala boks. Volio sam se tući, no više sam volio kad bi mi Zvonka rekla: „Martin, idemo li na čibu?“ Svaki put bi bila ista priča; kupili bismo, zamotali, „letjeli na zmajevima“, slušali glazbu i uživali. „Zvonka, zašto nećeš sa mnom na utakmicu Romantičara?“, upitao bih je, a Zvonka bi mi odgovorila kao i uvijek: „Buraz moj, samo Dinamo i ništa drugo!“, pa bi krenula pjevati "Boja mojih vena" (Connectova pjesma). Taj sam put imao odgovor na to: „Igraju protiv Hajduka idući vikend, a uz to su doveli novog igrača Sai Kotumba iz Dinama.“ Bila je u šoku zbog odlaska Kotumba iz Dinama, no počela je razmišljati o odlasku na utakmicu. „Hmm... koji je to datum?“, upitala me, na što sam joj odgovorio: „14.2., 50. obljetnica osnutka kluba“, a u sebi sam si mislio, „Valentinovo, dan zaljubljenih.“ Napokon smo mogli izaći na meni drago i „romantično“ mjesto. 14.2. - dan utakmice. Našao sam svoj stari dres Romantičara i nisam se mogao odlučiti koji auto da uzmem: BMW, Mercedes ili Audi. Na kraju sam se odlučio za BMW M3 i krenuo prema stadionu. Samo što sam upalio auto, stigla mi je poruka od Zvonke „Pokupi me!“ Stigli smo na stadion i kupili karte za sjever. Atmosfera je bila nevjerojatna. Navijači Romantičara i Hajduka dizali su atmosferu, ali i radili pritisak igračima svojim pjevanjem i vrijeđanjem. Utakmica je bila napeta do samog kraja. Sudac je dao do znanja da je ostala minuta do kraja utakmice. U tom trenutku, golman Romantičara ispucava loptu preko cijelog terena, Kotumbo ostaje jedan na jedan s protivničkim golmanom i zabija gol. Nisam se mogao suzdržati pa sam poljubio Zvonku, koja nije imala ništa protiv. Utakmica je završila, Romantičari su pobijedili, a mi smo izašli van, gdje se Zvonka sukobila s navijačima Hajduka. Oni su je napali, a mene su srušili na pod. Pokušao sam nas obraniti nožem, ali nisam mogao pomoći Zvonki, kao ni njezino dugogodišnje treniranje. Napokon sam uspio ustati i vidio sam ju krvavu s ozljedama koje su bile posljedica oružja. Pozvao sam 112, a hitna je pomoć brzo stigla.

Odveli su nas u KBC Rebro, a Zvonku su poslali na hitni prijem. Doktor me je pregledao, zamotao lakše rane i poslao u čekaonicu. Uхватила me je panika i teško sam disao. Pitao sam djelatnike koliko novca trebam dati da bi spasili Zvonku, ali svi su odmahivali glavom. Tada je doktorica izašla i rekla: "Nažalost, nije preživjela." Oči su mi postale crvene i pune suza. Osjećao sam bijes pa sam počeo udarati aparat za kavu i lomiti stolice. Policija je ubrzo došla i pokušala me smiriti, ali izvadio sam nož i prerezao vlastitu vratnu žilu. Krenuo sam poljubiti Zvonku, ali tada sam vidio crvenu svjetlost oko njenog tijela te sam stao.

Sven Klir, 3.a

Ivan Pavlović, 3.a

KUĆA NA LITICI

Tamo negdje, iza sedam gora i sedam mora, nalazi se litica. Možda baš i nije samo sedam gora i samo sedam mora, nego malo više, ali nema veze. Negdje daleko nalazi se litica.

Ako želiš doći do te litice, prvo moraš skrenuti s one prašne i duge autoceste. Dugo, dugo se voziti po šljunčanoj cestici, dok ne dođeš do velike šume. Tamo staneš, izađeš van i kreneš na put kroz gusto granje. Gledaš oko sebe. Vidiš samo zelenilo, duga debla i visoke krošnje. Ispred tebe tu i tamo protrči koji jelen ili srna ili jednostavno ugaziš u mravinjak. Čuješ nešto, pitaš se što je to. Pronalaziš put kroz šumu i nađeš se nasred livade. Gledaš oko sebe. Vidiš samo travu i nebo. Tek kad bolje pogledaš, u daljini vidiš neku malenu, malenu točkicu, malenu, malenu kućicu. Približavaš se kućici. Puše vjetar, lagano ti gladi obraze, a ti tada dižeš ruke uvis. Vjetar struji, pleše i miluje ti prste. Nastavljaš dalje. Hodaš kroz livadu, odjeven u kratke zelene hlačice i smeđe čizmice, a trava ti škaklja gola koljena. Tada zastaneš i okreneš se oko sebe. U čudu gledaš ono plavetnilo ispred sebe. Na rubu litice nalazi se kuća. Bijela kuća s dva velika prozora. Nastavljaš dalje. Hodaš oko kuće u nadi da ćeš sresti nekog. Ponovno osjećaš nalet vjetra. On ti češlja kosu. Okreneš se, pogledaš dolje. Ispred sebe ugledaš staricu i starca kako plove na valovima. Pokušavaš ih dozvati, ali oni te ne čuju. Ugledaš mali utabani puteljak. Spuštaš se puteljkom niz liticu. Gledaš oko sebe i skoro se spotakneš o jedan veliki kamen. Ona starica ti maše s čamčića i približava ti se polako. Plešući na valovima, čamčić pristizhe k tebi. Iz njega se polako iskrcavaju starica i starac. Veselo te pozdravljaju, stišću ruku, grle te. Ponude ti šalicu čaja. Zajedno s njima vraćaš se na trijem popločan bijelim daskama. Starica ti nudi čaj, a ti ga s veseljem prihvaćaš. Zatim uzimaš malu, bijelu, praznu bilježnicu i upitaš ih: „Koja je Vaša priča? Zašto baš na litici?“ Starica i starac samo se pogledaju, pa počnu pričati. Pričali su i pričali, dok nisu sve ispričali. Ljubazno se zahvaljuješ i vraćaš svojim putem.

Mjesec dana kasnije opet prolaziš istom šumom, istom livadom i ponovo sjedaš na ljuljačku na bijelome trijemu. Ovoga puta iz torbe vadiš velike novine, dupkom pune slova. Pružaš im novine s velikim naslovom “Kuća na litici“. Oni, smiješeći se, čitaju tekst. Starica briše suze radosnice, ostavlja novine na stolu i ponudi te šalicom čaja. Sad su na malenom stoliću polegnute novine. Na naslovnoj je stranici velika slika kuće na litici, a ispred nje starica i starac. Veliki, štampani tekst prekriva cijelu stranicu, a ispod u lijevom kutu stoji otisnuto ime. Ime najboljeg istraživača i novinara na svijetu. Na dnu stranice piše tvoje ime.

Lucija Vukres, 2.b

Tama

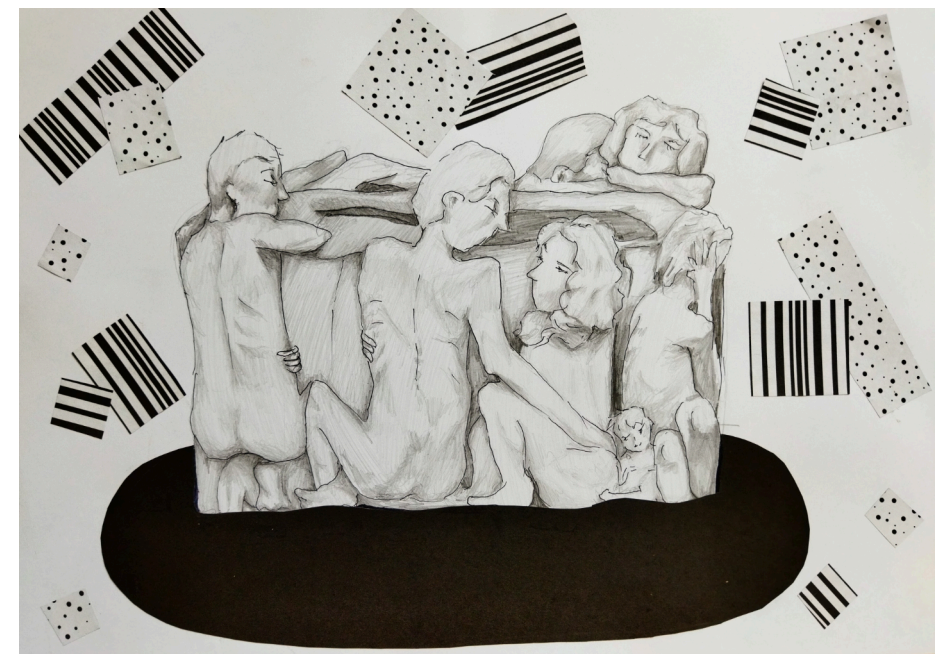
Imala sam 9 godina. Bilo je to jedno nestvarno iskustvo za mene. U jednom trenutku sam imala sve, u drugom ništa. Osjećala sam se samo, potpuno prazno, nestvarno. Moj tata, visok, plav i stvarno poseban čovjek, napustio nas je kad sam imala 5 godina, imao je rak pluća. Jedino što mi je ostalo u sjećanju jest on kako sjedi za našim blagovaonskim stolom i pali cigaretu, već vjerojatno petu po redu. Nikad nije htio odustati od tog zla, iako smo mu stalno govorile da to nije dobro za njega i njegovo zdravlje. Ponekad, kad osjetim taj odvratni miris, vidim njegovu sliku. Ali kad sam mislila da je to najgora stvar koja mi se može dogoditi u životu, moj je život rekao suprotno. Imala sam 9 godina, bilo je ljeto i bila sam na moru s prijateljicom, u Biogradu. Mama je ostala doma u Osijeku, morala je raditi. Jedan dan dobila sam poruku. Mama je završila na hitnoj. Jako sam se uplašila, čekala sam da mi jave novosti.

Priče

Nakon što sam se vratila u Osijek moj se život posve promijenio. Mama je imala rak. Opet ponavljamo isti scenario kao s tatom. Svakim danom sam se nadala da će joj biti bolje, ali nije bilo. Znala sam da se bliži ono najgore, ali nisam mogla dopustiti da izgubim još jednu blisku osobu. Taman kad mi se učinilo da joj počinje biti bolje, dogodilo se ono najgore, gledala sam ju u njenom krevetu, bez imalo kose na glavi; svu blijedu, izmučenu, kako leži mrtva. Mislila sam; očito tako treba biti, očito je tako najbolje za sve nas. Sljedećih nekoliko mjeseci bio je pakao za mene. Osjećala sam kao da sam potpuno sama na ovom svijetu. Mamini roditelji su me odlučili posvojiti s obzirom da više nisam imala svoje roditelje. To mi je palo još gore, jer sam se morala preseliti i krenuti u novu školu. A oni se nisu previše brinuli za mene, kao što se nikad nisu brinuli ni za moju mamu. Jedino što me uveseljavalo jest da sam skoro svaki dan viđala svoju mamu, nekad bi došla po mene u školu pa bi me otpratila do kuće. Razgovarale smo o tome kako mi je bilo u školi, što sam sve novo naučila i o još puno toga. Jedan dan je sjedila sa mnom u sobi i govorile smo o mojem rođendanu koji se bližio, kad je moja baka ušla u sobu i pitala me s kim razgovaram, pokušala sam joj objasniti, a ona je odmah otrčala dolje. Sljedeći dan me odvela u neku čudnu ordinaciju, i tamo sam sat vremena provela pričajući s nekom nepoznatom ženom. Ispitivala me razne stvari o mojoj majci i ocu. Na izlasku sam vidjela da na vratima piše Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež pa sam se zapitala je li sve u redu sa mnom. Ali nisam znala odgovor na to pitanje, sve dok me djed nije jednog dana odveo na groblje i pokazao grob na kojem je pisalo Marijana Liptić 1976-2018. Nije mi bilo jasno kako je to moguće, počela sam prolaziti kroz sve ono ispočetka. Išla sam na redovite razgovore psihijatrici, halucinacije su se smanjile, ali ja i dalje nisam bila bolje. Propisala mi je tablete. Ovo nije više imalo smisla, nisam viđala svoju mamu, nisam imala prijatelje, nikoga osim te glupe psihijatrice.

Jedan dan sam gledala u one tablete koje mi je dala, puno toga mi je prolazilo kroz glavu. Išla sam istražiti što te tablete sve mogu. Bilo je nabrojano puno nuspojava, ali jedna mi je posebno zapela za oko. Razmišljala sam učiniti to ili ne. U svakom slučaju, nastaviti živjeti više nije imalo nikakvog smisla.

Gabrijela Franjić, 2.a

Ema Domišljanović, Beata Dautanec-Poslek, Marijana Markov, 1.a

Gospodar prstenova

Iako joj se cijeli svijet upravo srušio pred očima, jedino na što je Arija mogla usredotočiti pogled bio je prsten. Sasvim običan, već zahrđali prsten.

Očima punim suza čitala je što piše na prstenu, iako je već napamet znala da je na prsten ugravirana molitva Oče naš. Pomislila je, ako je samo pokušam izmoliti, probudit će se, zasigurno će se probuditi. Arija nikada nije mogla povjerovati u činjenicu da bi u ovako pokvarenom svijetu punom zla mogao postojati Bog, i to dobar, milosrdan Bog. Sad kad je u rukama držala beživotno, hladno tijelo svog starijeg brata Leona, još je više bila sigurna da je u pravu. No on je oduvijek vjerovao, i pokušavao joj objasniti svoju vjeru koja se ni u najgorim okolnostima nije gasila. Ali, kakav bi to Bog dopustio sliku koju Arija gleda – grad u dimu, pun nevinih ljudi koji su tek maločas planirali što će sutra raditi, a sad su ostali bez doma; sve se prtvotilo u krhotine stakla, cigli i betona, sve su raznijele bombe maločas bačene...

Arija je skupila zadnje atome snage da se pomoli za brata, ali ništa se nije promijenilo. Briznula je u plač, ali tad joj je na pamet pala misao koju je Leon uvijek ponavljao – „Ako moj život samo jednu osobu dovede bliže Raju, vrijedit će svake boli.“ Arija je zaključila da, samo zato što postoji zlo, ne znači da ne postoji dobro, i Gospodar tog dobra. Shvatila je da nema što izgubiti ako se odluči za to, već samo dobiti. Osjetila je neizmjernu toplinu iznutra i glas koji joj govori da ode u misije, pomogne ljudima i nastavi gdje je.

Nera Tomrlin, 2.a

Kratke priče

Dan zaljubljenih

Umoran, hodam sam, tamnom, hladnom i mračnom ulicom. Ipak, sretan sam jer ću te vidjeti, u desnoj ruci ti nosim crvenu ružu, tvoju najdražu. Nema rasvjete, jedino svjetlo dopire od tek nekoliko automobila koji putuju daleko. Daleko od svega, mislim si dok gubim osjet u prstima. Hladnoća seže do kostiju. Hodam brže, osjećam neku vrstu neobjašnjive negativne energije te, već zapuhan, ne posustajem, već ubrzavam hod. Vidim te, približavaš mi se, sretan sam. Sada smo već udaljeni tek desetak metara. Zamišljam kako ću te zagrliti, a osmijeh mi je već automatski od uha do uha. Bam! Sva sreća upravo je postala tuga, ljutnja, mržnja. Niotkuda vadiš pištolj, pucaš i padaš mrtva na snijeg kao da padaš na mekan i topao krevet. Izgledaš kao anđeo, okružena bijelim baršunastim oblacima. Dolazim do tebe, suze mi teku niz lice, dopuštam im, grlim te. Ovo sigurno nije istina, zar ne?

Zašto? Pitanje koje i dan-danas, 30 godina kasnije ne izlazi iz moje glave. Volio sam te, a znam da si i ti mene voljela. Voljela si i ruže pa ih svakodnevno mirišem, imaju trnje no svejedno stisnem, izgleda da želim psihičku bol zamijeniti fizičkom. Ne pamtim kada sam posljednji puta posjetio tvoj grob. Otišao bih, no tebe ne predstavljaju kovčeg i nekoliko slova uklesanih u mramor... Kada pada kiša, liješ li ti suze? Kada sija Sunce, smiješ li se? Imam beskonačno mnogo pitanja, no ti mi odgovore nikada nećeš dati. Znam da ne mogu samo pitati da te vrate; baš zato se nadam da si na boljem mjestu; baš zato 14. veljače za mene više nije Dan zaljubljenih, već Dan kada sam izgubio tebe, izgubio sebe. Sutra, 14. veljače, 30 godina nakon tvoje smrti, zajedno ćemo proslaviti Dan zaljubljenih.

Lara Vedriš, 3.a

Još jedna godina

Prošla je još jedna godina. “Godina čega?” upitah se. Godina lijepih sjećanja, ljetovanja, godina ljubavi?! Ponovih još jednom, godina čega? Smijeh, radost, obitelj, empatija, djeca... Sve su to karakteristike života, samo nisu prisutne u mojem zraku. Pitanje: “Godina čega?” preobrazila se u pitanje: “Smisao čega?”

Brojim godine; jedna, dvije, tri, četiri..., a nje nema. Smijeh, radost, obitelj, empatija, djeca... ništa to ne može zamijeniti. Sa svih strana lete pitanja kako si, jesi li dobro, ma proći će, sigurno ti je teško... “Ma dosta, vi ništa ne razumijete!”, rekao sam. Od toga sam dana postao bezobrazan, nekulturan, ne znam što sve nisam čuo o sebi. Naravno da jesam, jer oni nemaju veće probleme od onog koga će danas ocrniti. To je to, život bez moje voljene. Ah, da je moj anđeo tu, sve bi mi bilo lakše!? Osjećam se izgubljeno. Prisiljen sam prihvatiti pomoć od služavke Malog Isusa, sestre Barbare. Ponekad se ponaša kao da sam malouman i da se ne znam brinuti za sebe. No, nema veze, lijepo mi je s njom. Barbara mi je predložila da organiziramo zajednicu za muškarce s poteškoćama u Letovaniću. Mi muškarci se teže borimo s depresijom (jer si ne želimo priznati da ju imamo) pa nam žele pomoći. Pristao sam na prijedlog jer zašto ne pomoći onome kome je pomoć potrebna. Na susretima mi je bilo jako lijepo, kao da se svi razumijemo.

Dode nedjelja, a tako i Barbara. Upita me: “Kako su djeca?” U glavi mi se vrti pitanje, ali odgovora nema. Djeca? Kakva djeca? “Dragi Karlo, prije četiri godine si doživio prometnu nesreću. Od tad boluješ od amnezije. Supruga je poginula, a djeca su kod bake i djeda.”, rekla je Barbara. Prometna nesreća? Djeca? Četiri propuštene godine?! Vrijeme je stalo.

Patricia Zvonar, 3.b

Moj dragi Belko

Moj Belko je zapravo bicikl, ali mi je jako drag i vozim se njime više od deset godina. Kad sam ga dobila, nije mi se svidio zato što sam željela sportski bicikl, a on je ženski bicikl, marke Pony. No dogodio se preokret i zavoljela sam ga kad sam ga se dosjetila ukrasiti. Sad se na njemu nalaze crvene bubamare i suncokreti, a ime Belko je ostalo smo simbolično.

Prošlog ljeta parkirala sam ga na uobičajenom mjestu pokraj policije i, ne zaključavši ga, otišla do knjižnice. Kad sam se vratila, nije ga bilo! Iznenadila, razljutila i rastužila sam se u isto vrijeme. Iznenadila sam se jer je bio pokraj policije, a ukraden je, razljutila sam se na tog bezobzirnog kradljivca i rastužila jer mojeg Belka nije bilo. Prošetala sam se uokolo, ali nije bilo ni traga od njega pa sam sva snuždena otišla kući.

Nije ga bilo više od dva tjedna, a onda opet iznenađenje! Mama me je nazvala i rekla da se pojavio Antonio, Rom iz bivšeg razreda, i rekao da je u naselju našao bicikl koje je sličio mojem, uzeo i dovezao ga njoj. I tako je moj Belko sretno vraćen!

Očito je da ga je netko iz naselja bio ukrao, no Antonio je bio pravo iznenađenje. S njim sam bila u dobrim odnosima u osnovnoj školi i, mada nije bio marljiv, poštivao je tuđi rad. Prijateljstvo i veličina čovjeka pokaže se u nedaćama. Zahvalila sam mu se kad smo se tog ljeta vidjeli u gradu, a moj Belko juri kao nikad prije i još mi je draži.

Tamara Šimunic, 3.a,

Mjesec

Noć, 8. studenog. Već godinama se ne osjećam dobro. Moja je spavaća soba tamna, zidovi nisu do kraja oslikani, u zraku se osjeti dim cigarete, a rolete su posljednji put podignute kad sam bila djevojčica. Umorna od naporna dana tonem u san uz šum vjetra, koji čujem uz poluotvorena balkonska vrata. Iz sna me iznenada probude notifikacije s mobitela, tri je ujutro. Prvo što mi zapne za oko poruka je nepoznatog pošiljatelja: „Što god radila, večeras nemoj gledati Mjesec!" Nakon toga primjećujem desetak poruka prijatelja i poznanika: "Pogledaj kako je večeras Mjesec predivan! Zbunjena, pokušavam shvatiti trebam li pogledati večerašnji Mjesec ili ne. Znatizelja prevlada, podignem rolete pa me obuzme ljepota Mjeseca. Želeći mu prići bliže, odlazim na krov zgrade, osjećam toplinu, smirenost, sreću, emocije koje već dugo nisam doživjela. Stojim na rubu zgrade, pružam mu ruke, pokušavam ga dohvatiti. Osjetim kako letim prema njemu, ali u sekundi se trgnem i shvatim da padam. Pokušavam se sabrati, ali prije nego se uspijem snaći, opet se osjećam dobro i sve je onako kako treba biti.

Lara Vedriš, 3.a

Yaroslava Kondratieva, 1.b

Daleka obala

U životu sam puno toga vidio, prošao i doživio, no za mene nema ništa ljepše od one, one daleke obale. Do te daleke obale sam stigao spontano i nenadano, no znate kako se kaže: „Najljepše stvari se događaju nenadano.“

I dan-danas mi se kroz glavu vrti taj film. Nije to, naravno, bio film. Bilo je to nešto puno, puno ljepše. Taj trenutak, ta sekunda, to je bilo ono što je promijenilo moj pogled na svijet i život. Ta daleka obala. Bila je to jedna sasvim normalna ljetnja vožnja mojim kamperom u kojemu živim. Vozio sam se po obali Portugala. Vani lijepo Sunce sija, dok mi vjetar vijori kroz kosu zbog otvorenog prozora mogega kampera. Uz to Sunce i dugu cestu, ugledao sam jednu praznu obalu s lijepim zalaskom i bistrim plavim morem. Odlučio sam stati i proživjeti trenutak. Bosih nogu i prljave odjeće, sa šeširom na glavi, odlučujem sjesti na pješčanu obalu. Sjedim i uživam dok me grije Sunce uz šum valova. Razmišljam o životu te svim propuštenim prilikama. Odjednom, pri zalasku Sunca pred svojim očima, doživio sam taj, taj najljepši trenutak svojega života. Nebo ošarano lijepim nijansama žute i narančaste boje koje se reflektiraju na more. Sve se to dogodilo u trenutku. Nisam znao gdje sam i što me snašlo, ali znao sam da je to što upravo gledam ono zbog čega osoba živi i diše. Nakon svega toga doživljenog odlazim pod dojmom u svoj kamper bosih nogu te odjeće i šešira punog pjeska.

Dan-danas sjedim u tom kamperu već pomalo star. Razmišljam, no ne mogu objasniti taj trenutak; ono što osoba doživi jednom, no pamti cijeli život. Moje jedino pojašnjenje je da su takvi doživljaji zapravo slike koje čine život lijepim i vrijednim življenja. Za mene je to bila ta daleka obala.

Šimun Franković, 2.a

NA RUBU

Uvijek sam bio poseban, ali na loš način. Zamislite 17 – godišnjaka koji ima govornu manu pa umjesto riba govori „jiba“. Pa, to sam ja. Glavni predmet ismijavanja u školi, na zabavama, bilo gdje. Mrzim druženja i školu. Ponekad sam na rubu strpljenja. Svima želim povikati: „Prestanite, zar ne vidite da sam normalan?“. No, to bi svi čuli kao: „Pjestanite, zaj ne vidite da sam nojmajan?“.

Prošlog ljeta, dok sam šetao morskom obalom, iznenada me pogodila lopta. Povikao sam: „Prestani!“ misleći da me opet netko šikanira. No ugledao sam prekrasnu djevojku plave kose, zelenih očiju i dugih nogu kako trči prema meni. Onesvijestio sam se udarivši glavom o rub puteljka. Probudivši se, opet sam ugledao nju. Pomislio sam kako bi bilo božanstveno buditi se uz ovakvog anđela svako jutro. Upoznali smo se, a zatim me pozvala na piće. Mislio sam: „Što ako shvati da ne znam govoriti?“. No, vrijedilo je pokušati. Čavrljali smo cijelu noć. Zvala se Lara. Shvatila je da imam govornu manu, no tome nije pridavala preveliku pozornost. Sastajali smo se svaki dan u isto vrijeme na istom mjestu. Društvo me počelo zvati frajerom. Jednog dana Lara nije došla na naše mjesto. Mislio sam da je odustala i shvatila da sam „luzer“. Odjednom sam čuo zvuk koji ledi krv u žilama. Bio je to zvuk sirene hitne pomoći. Shvatio sam da je Lara uzrok tog zvuka. Dan i noć molio sam se da preživi, ali jednog dana Lari je stalo srce. Činilo se kao ružan san.

Moja jedina prijateljica sada je mrtva. Bio sam na rubu samoubojstva. Društvo me više nije zvalo frajerom, već gubitnikom. To sam i bio. Izgubio sam jedinu nadu u svom životu. Lara je znala za moje probleme i htjela je da znam da nisam gubitnik. Htjela je da prihvatim sebe.

Odlučio sam ispuniti tu njenu želju. Prihvatio sam svoj život i svoj govor. Radim ono što volim i sretan sam. Više nisam na rubu oduzimanja života, već na rubu njegova prihvatanja.

Anamarija Barberic, 2.a

Proročanstvo

Kraljevska proročica sjela je u sredinu svoje mračne prostorije nakon što je upozorila princa da mu je budućnost mutna. Počela je čistiti svoju čarobnu kuglu, a ona je odjednom zasvijetlila cijelu prostoriju. Proročica je odmah zabrinuto pogledala u tu kuglu.

Bila je to noć svečane zabave za prinčev 17. rođendan. Palača je bila ukrašena s puno crvenih i zlatnih ukrasa. Kraljevska obitelj sjedila je i čekala dolazak princa pijući crveno vino iz svojih zlatnih čaša. Kada su čuli otvaranje vrata, svi su ustali očekujući prinčev dolazak, ali onaj koji se pojavio ispred vrata bio je kraljevski učitelj. U ruci je držao zlatnu masku i njegov zlatni mač bio je pospremljen na njegovom desnom kuku. Kraljevska obitelj je ponovno sjela kada su shvatili da to nije princ. Kralj je uzeo novu zlatnu čašu i počeo točiti vino učitelju. Kratko nakon toga čuo se je zvuk razbijanja stakla i mrak je zavladao prostorijom. Princ je kasnio još petnaestak minuta. Otvorio je ogromna vrata i tako osvijetlio sobu. Ono što je vidio unutra, promijenit će cijeli njegov život. Tijela njegove obitelji bila su raštrkana sa svake strane, krv je još uvijek tekla iz njihovih rana. Ispred sebe je vidio siluetu čovjeka kako vadi zlatni mač iz kraljevog tijela. Princ je bio ispunjen boli, tugom, ali najviše bijesom. Potrčao je prema toj silueti, ali je ona pobjegla i skočila s balkona u mrak noći. Ispod svojih nogu princ je vidio zlatnu masku koja mu se podlo smješkala.

Prostorija proročice ponovno se zatamnila i proročica je ustala u šoku, ali je više od šoka, osjećala olakšanje kada je shvatila da se njezina misija bliži kraju. Iz ladice je izvadila zlatnu masku, koja je bila znak grupe koja je mrzila kraljevsku vladu i tražila njihovo svrgnuće te je došetala do sobe kraljevskog učitelja.

Kratke priče

Ema Grgičin, 2.b

25. lipnja 2020.

Moj život je stao 25. lipnja 2020. godine. Ne, nisam umrla, ali više ništa na ovom svijetu mi nije imalo smisla. Moja mama, moja najdraža osoba, napustila me.

Ležala je dva mjeseca u bolnici, u komi. Svaki dan sam provela sjedeći kraj tog bijelog bolničkog kreveta na kojem je ležala. Pričala sam joj sve. Svaki put prije nego bih otišla doma, zamolila bih je da kada se idući put vratim bude budna. Nikada nije. Zašto? Čula sam da se osobe mogu probuditi iz kome, da se mogu boriti. Zašto se ona nije borila? U četvrtak, 25. lipnja sam, poput svakog drugog dana, otišla u posjetu mami. Barem sam mislila da je kao svaki drugi dan. Veselo sam otišla u bolnicu, držeći bujni buket tulipana koje sam nabrala u vrtu. Medicinska sestra, koja je bila odgovorna za mijenjanje infuzije moje mame, pogledala me pogledom kojeg nikada neću moći izbiti iz glave. Ne bih rekla da je bio tužan, već joj se u očima vidio strah i zabrinutost. Zaustavila me i rekla da sjednem, što sam naravno odbila jer sam što prije htjela staviti onaj divan buket u vazu pored mame. Ušla sam u sobu, ali mamino tijelo više nije bilo priključeno na sve one medicinske sprave koje su je držale na životu. Lice joj je bilo blijedo, izgledala je poput duha. Pogledala sam medicinsku sestru kojoj je suza potekla niz obraz. Samo mi je rekla: „Žao mi je.“ Ne, to nije istina. Moja mama me nikada ne bi ostavila. Onaj divan buket mi je ispao iz ruke kada sam briznula u plač i primila mamu za ramena, tresući je. Sestra me pokušavala smiriti, ali uzalud. Kako se uopće možeš smiriti nakon gubitka osobe bez koje ne znaš kako dalje?

I dalje ne znam kako krenuti dalje. Iako su prošle već skoro 3 godine, ja sam stala na 25. lipnju 2020.

Ema Lovrak, 4.a

Korina Jambrušić, 2.a

Kratke priče

Nestala kao ljet

Veljača mi kao mjesec ljubavi nikada neće biti jasan pojam. Iako mi hladnoća i prevrtljivost vremenskih prilika koje su karakteristične za veljaču nisu strane ni u ljubavi, o ljubavi ne volim misliti na taj način.

Za mene je ljubav ljet. Baš zato me i „pere“ nostalgija u zadnje vrijeme. Kada onaj kome ti srce pripada nije blizu za zimskih mjeseci, ne preostaje ti ništa drugo već prisjećati se nekih toplijih dana, kada vas okrutna zima i zahladnjenje vremena, kao i emocija, nije udaljavalo. Ispijanje vina na terasi do kasno u sparnoj kolovoškoj noći zauvijek će mi ostati jedna od naših najdražih zajedničkih uspomena. Šetnje pokraj mjesečinom obasjane Drave, u kojima smo dijelili jednu cigaretu, ostat će upisane u mojim tabanima jer sam pored tebe bez srama mogla šetati bosonoga i skinuti svu ostalu odjeću, kada bismo se zaželjeli plivanja. Nedostaje mi ljet jer mi daje osjećaj slobode; u tom periodu osjećam se kao da me priroda grli i ističe moje posebnosti, kao što me i on volio zbog mojih nesavršenosti. Moj neravan nos koristio je kao puteljak od čela do usana i brade, a već spomenuta stopala masirao i škakljao, iako na svakom imam spojena dva prsta nakon palca.

Svako jutro je isto. Vani je mrak, magla, a temperatura ispod nule. Spremam se za šetnju jer pješničim do posla. Na stopala navlačim po dva para debelih čarapa, samt hlače, majicu, džemper i šal. Palim jednu za drugom. Bole me pluća, izgaraju poput cigarete koju držim. Tabani mi se smrzavaju i osjećam kao da blijedi ono što je upisano na njima. Nos mi je pocrvenio i više ga uopće ne osjećam. Ne osjećam ni ljubav. Nestala je poput ljetne vrućine.

Laura Levačić, 3.a

Kratke priče

Više vremena. Samo više vremena. To je jedina želja devetnaestogodišnje Zite koja je posljednjih godinu dana provela u bolnici. Ziti je dvije godine ranije dijagnosticiran rak pluća. Bolest za koju, kako i sama zna, nema lijeka. Bolest od koje ne može pobjeći. Nadala se, doduše. Vjerovala je kako će uspjeti pobijediti u ovoj borbi. Vjerovala je da će živjeti dug život kao svi njezini prijatelji, no pogriješila je.

Sada leži na bolničkom krevetu priključena na nekoliko aparata slušajući žalosne i srceparajuće jecaje svoje obitelji. Svjesna je da su ovo posljednji trenuci njezina života. Zna da je njezino vrijeme isteklo. Kroz misli joj prolaze svi sretni trenuci njezina života koje je provela sa svojim prijateljima. Sve one noći provedene u klubovima uz alkohol i cigarete... Nije trebalo ovako završiti. Pogled skreće na svoju majku i suza joj potekne obrazom. Ni sama ne zna kada je posljednji puta zagrlila svoju majku, kada joj je rekla koliko joj znači. Toliko ružnih riječi je uputila svojoj majci da joj sama pomisao na to zadaje bol u prsima. Nije trebalo ovako završiti. Sada gleda svoju majku i žali svaku ružnu riječ koju joj je uputila, svaku cigaretu zapaljenu unatoč molbama da to ne čini, svako piće ispijeno uz pjesmu znajući da majka zabrinuto sjedi u dnevnoj sobi i čeka povratak svoje kćeri.

Više vremena. Samo više vremena da joj kaže koliko je voli. Samo više vremena da je zagrli malo čvršće. Samo više vremena da voli malo jače. Samo više vremena da joj kaže koliko joj je žao.

Emilija Marić, 3.a

Voljeti

Što znači voljeti? Je li ljubav tek puki ideal ili pak samo nalet hormona? Može li ljubav biti uistinu nesebična i bezuvjetna ili je uvijek u pozadini neki drugi cilj?

Svi mislimo da znamo što znači voljeti, da znamo kako voljeti. Kad bi to bila istina, svi bismo se osjećali voljeno, pa prema tome i sretno. Dakle, negdje je nastao problem. Često smo uvjereni da nekog volimo, dok je taj odnos u stvarnosti samo neka vrsta simbioze. Nešto dajemo, a nešto i dobivamo zauzvrat. Kako ovo ne bi zvučalo previše cinično, pokušat ću navesti neke primjere nesebične ljubavi. Roditelj, koji voli svoje novorođenče, svjestan je da mu ono ne može baš ništa konkretno dati jer ništa ni nema, ovisno je o roditelju. Isti je slučaj i s kućnim ljubimcima. Međutim, ipak neće ostati praznih ruku; dijete će uzvratiti ljubavlju, osmijehom, zagrljajem, a ljubimac će veselo mahati repom kad stignete kući. Znači li to da je i ova ljubav sebična? Mislim da je to najbliže što ljudski rod može doći nesebičnoj ljubavi. Trebamo voljeti ljude samo zato što postoje pa će nas njihovo postojanje učiniti presretnima. Voljeti obitelj samo zato što je naša, ne zato što nas nikad ne živciraju.

Bilo bi pomalo čudno govoriti o ljubavi i ne spomenuti romantičnu ljubav. Često je miješamo sa zaljubljenošću, strasću ili požudom. Ali ona to nije. Ljubav je na neki način odluka. Odluka da ćemo svaki dan dati sve od sebe kako bi se druga osoba osjećala voljeno, sretno i prihvaćeno. Ljubav je više od puke privrženosti, više od ideala, više od ideje kako bi ljubav trebala izgledati. Može poprimiti razne oblike. Voljeti znači oprati suđe umjesto mame, i poslije ju ne tražiti da nam da džeparac ili da nas pusti u izlazak. Zapravo, možemo reći da ljubav nema veze s drugima, ona se tiče samo nas samih. Ona je naša kvaliteta, događa se unutar nas, a ne između nas i objekta naše ljubavi.

Činjenicu da ovim esejom i nisam baš odgovorila na ključna pitanja iz uvoda objasnila bih ovom francuskom poslovicom: „Ako pokušate razumno razmišljati o ljubavi, izgubit ćete razum.“ Bez obzira postoji li nesebična ljubav, svakome je dana odgovornost da voli i da bude voljen, te da to čini na najnesebičniji mogući način.

Nera Tomrlin, 2.a

Eseji i miniesej

TOPLO-HLADNO

Često mi se, razmišljajući, po glavi mota misao o tome kako su ljudi zapravo slični godišnjim dobima; promjenjivi: nekad topli, nekad hladni, nekad pokisli... Nitko ne može točno odrediti kako će se kad osjećati. Kako postoje četiri godišnja doba, tako ja dijelim ljude u četiri osnovne kategorije, gdje, naravno, svaka kategorija ima i potkategorije.

Počet ću s kategorijama koje ne volim previše, a to su ljeto i zima. Oboje previše intenzivni i bez balansa. Osobe koje uvrštavam u ljeto previše su vedre i previše optimistične, ali ne vedre u smislu nasmijane i ne optimistične u smislu da se tješe uzrečicom „bit će bolje“, već toliko vedre da više ne znaš je li to cerenje pravo ili sarkastično. Takve su osobe toliko optimistične da za njih zlo ne postoji i možda zvuči podlo, ali jedva čekam da saznaju da nije sve u životu toliko prekrasno i savršeno. S druge strane je zima; potpuna suprotnost ljetu. To su oni ljudi koji neprestano kukaju i cvile o svojim problemima, zanemarujući i umanjujući probleme drugih. Nisam sigurna žele li time skrenuti pozornost na sebe ili trebaju ozbiljnu pomoć. Takve će osobe u svemu naći manu; u svom ili tuđem izgledu, u svojem ili tuđem ponašanju ... za njih jednostavno ništa nikad nije dovoljno dobro. Iskreno, ne mogu odlučiti volim li manje ljeto ili zimu u ovom slučaju. Jesen i proljeće su mi ipak nešto draži; donekle izbalansirani, uz ponešto mira. U jesen ubrajam one koji uživaju u miru i tišini, one koji imaju način za regulaciju negativnih emocija, a da pritom ne štete drugima, no to su također osobe koje se zatvaraju u sebe više nego što bi trebale te to, ponekad, za posljedicu ima dug kišan dan, jer frustracije kad-tad nađu način da isplivaju na površinu. To su ljudi koji se ne smiju često, onako istinski, no nasmiju i druge svojim rijetkim osmijehom („kao Sunce poslije kiše“). Slično je, ali opet različito - proljeće; moje omiljeno. Nazočnost ljudi ove kategorije redovito mi popravi dan. Ti su ljudi optimistični, no u mjeri u kojoj ne zaborave i na moguć negativan ishod; samo ne dopuštaju da ih to sputava. Oni imaju onu dozu (o)smijeha koja nije niti iritantna, niti premala. Oni se ne suzdržavaju reći što misle i vole da se ljudi oko njih osjećaju ugodno. Takvih, nažalost, ima najmanje.

U ponašanju je, kao i u životu, važno naći balans i pritom se osvijestiti o tome koliko njime možemo utjecati na druge. Proljeće je, kao što sam već rekla, moje omiljeno godišnje doba; niti prevruće, niti prehladno. Nastojim se okružiti umjerenim ljudima te i sama nastojim biti takva, no lagala bih kad bih rekla da mi to uvijek polazi za rukom.

Matea Ščuka 3.a

Likovna grupa

Eseji i minieseji

Memento mori!

„Tko proučava umiranje, proučava življenje.“ Odakle dolazimo i kuda idemo? Imamo dojam da ovo pitanje poput jeke odzvanja iz prošlih vremena pa sve do nas danas, ali ipak ostajemo jednako zbunjeni i začuđeni.

Kroz naraštaje na različitim prostorima i u različitim vremenima, ovo pitanje nije gubilo na intenzitetu i značaju. Svi smo bar jedanput razmišljali o našim dalekim precima. Ja o toj temi razmišljam kada ljeti kosim travu i obrezujem vinograd. Mislim da je život prekratak da bismo razbijali glavu razmišljanjima o čovjekovoj dalekoj prošlosti. Mali broj ljudi doživi duboku starost da bi mogli mladima pripovijedati o svojim životima i razmišljanjima. Zato se moramo potruditi da produljimo ljudski vijek. Većina ljudi današnjice samo „lovi“ život pun materijalnog izobilja, a ne mogućnost skorog ostvarenja mira i blagostanja u svijetu. Takvi ljudi zapravo žele ostvariti svojevrсни raj na Zemlji. Taj idiličan san svakog čovjeka pomračuje jedna važna činjenica - čovjek je smrtno biće. Odjednom se rodimo, bivamo bačeni na ovaj svijet pa onda, više ili manje uspješno, u njemu živimo, da bismo na posljetcu iščeznuli. Kao kapljica kiše koja pada pa na kraju ispari.

Možda će se čovjek lakše prilagoditi smrti ako prilagodi vlastiti život onome bitnom. Možda život i smrt imaju zajedničku poveznicu koju suvremeni čovjek tek treba otkriti. Možda je smrt samo san bez snova.

Luka Carek, 2.a

Memento mori!

Memento mori! Često se veže uz vjeru i kršćanstvo. Raj, pakao, smrt, život poslije smrti... „Što će se dogoditi sa mnom kad umrem?“ jedno je od pitanja koje svakome od nas prođe barem jednom kroz glavu. Evo nekog mog razmišljanja.

Vjerujem. Prva rečenica s kojim ću započeti jer smatram da je ključna. Vjerujem da postoji neka viša sila, nešto što nas je stvorilo, ali da se u potpunosti slažem sa svojom vjerom, to ipak ne. Slažem se da se treba sjetiti smrti, svojih grijeha, dobrog i lošeg, ali i naše uloge u svijetu. No postoji li stvarno mjesto kamo odlaze dobri ljudi i ono za one loše? Ne bih rekla. Smatram da smo satkani i od dobrog i od lošeg, samo jedna strana prevagne. Smrt bih opisala kao mračni kavez za ožalošćene, za obitelj i prijatelje. Snađe nas u sekundi i nismo ni svjesni da smo nekoga izgubili. Nastane tuga. Svi imamo tu neku osobu kojoj nismo stigli reći koliko je volimo i koliko nam je drago što je imamo te koliko nam zapravo znači. Treba iskoristiti svaku minutu za dobru riječ, jer možda sutra nećemo imati prilike.

Zato neka se svatko sjeti da ne znamo vrijeme smrti. „Carpe diem!“ Pleši, pjevaj, smij se, izlazi van s prijateljima, pomazi psa, igra se s bratom. Ne zaboravi reći mami koliko je voliš prije nego bude prekasno.

Lana Stružan, 2.a

Prevođenje klasika

Početak 21. stoljeća i ubrzana digitalizacija svijeta doveli su do pojave mnoštva novih izraza prilagođenih načinu života modernih generacija. Kul, ok, ly, lol i slični žargonizmi, kratice i “amerikanizmi” zadovoljili su potrebe užurbanih i koncentracijom sve siromašnijih pripadnika čovječanstva. Stoga ne čudi da su neki od najvećih klasika svjetske književnosti, stupovi visoke kulture, sve češće obavijeni paučinom poput vela zaborava. Mnogi će si zato postaviti validno pitanje: “Bi li se išta promijenilo kad bi se “Hamlet”, “Antigona” i ostatak tog probranog društva doveli u korak s modernom erom?”

Ovo pitanje svakako je vrijedno razmatranja, jer, ukoliko bi se zaista jezik starih književnih djela uspješno “preveo” na nama pitkiji i bliži moderni stil, mnoga od njih bi potencijalno zabljesnula u tom novom ruhu i doživjela pravu malu renesansu u popularnosti. Da je zaista tako, svjedoče nam, primjerice, filmske adaptacije, koje često postižu velik uspjeh i među kritikom i među publikom. Ta činjenica nimalo ne čudi - filmski jezik većini je daleko bliži od lirskih izričaja starih junaka protkanih zastarjelicama i historizmima, a u kontroliranim studijskim uvjetima do savršenstva dovedeni kadrovi, dobrom dijelu moderne publike obraćaju se glasnije i razgovjetnije od bilo kojeg klasičnog opisa, koji se nerijetko znaju protezati na nekoliko stranica djela. Ipak, ljudima su možda čak bliže teme, ideje i arhetipski likovi koji su prezentirani tim starim stilovima pisanja, a koji su nam i dan-danas svima bliski i zanimljivi. U konačnici, upravo je to ono što razlikuje klasike od zaboravljenih djela koja se nisu uspjela oduprijeti oštrom zubu vremena te spasiti od zaborava u ropotarnici povijesti. Spomenuti zadatak “prevođenja”, međutim, ne bi bio nimalo lagan. Za početak, u bazenu kompetentnih osoba malo bi se tko odvažio na takav podvig u strahu da će pritom oskrvnuti original. Naizgled je lako izrezati epitete i razvučene jezične konstrukcije tako da ostane ono bitno, ali što ako baš u njima leži bogatstvo i ključ besmrtnosti nekog djela? Njihovo uklanjanje radi lakše čitljivosti tada bi bilo ravno trganju latica s van Goghovih “Suncokreta” da bi se bolje vidjela stabljika, to bi značilo pretvaranje klasika u još jedan bezličan suvremeni roman.

Spomenuti strah od oskrnjivanja čini se još opravdanijim nakon čitanja o događajima u Mrduši Donjoj, gdje se pokušaj prevođenja na razumljiv jezik pretvorio u deformiranje sofisticiranog klasika “Hamleta” u primitivnu i grotesknu igranku. Zbog svih ovih argumenata možda je bolje klasike ostaviti takvima kakvi jesu te ih ne dirati, barem ne u skorije vrijeme (ako ikad), kako ih se u pokušaju popravljavanja ne bi ukaljalo, a generacije umjesto uz Hamleta i Ofeliju odrasle uz Amleta i Omeliju.

Eseji i minieseji

David Kuzmić, 3.a

Kao Werther

Dragi bratiću!

Ti znaš da je moje povjerenje prema tebi gotovo neograničeno i da smo puno toga prošli zajedno. Stoga, iako se dugo nismo vidjeli i iako nemam običaj pisati pisma, odlučio sam ti napisati jedno. Ima nešto u tome kada u rukama držiš papirnati dokaz svoje povezanosti s nekime, nečije misli i osjećaje ovjekovječene tintom.

Znaš, život je nekad zaista ironičan. Prije dvije godine čitao sam “Patnje mladog Werthera” (tebi barem ne moram objašnjavati o kakvom je djelu riječ). Cijelo vrijeme nisam se mogao oteti dojmu da je cijeli roman plod mašte emocionalnog buntovnika, kakvi se rađaju jednom u sto godina. Sama pomisao da postoji takva “werterovska” ljubav koja nekoga dovede na rub razuma, u meni je izazivala podsmijeh i čuđenje. Nisam mogao ni naslutiti da ću uskoro i sam spoznati kako je to kad nekoga voliš toliko da ti je približavanje toj osobi glavni cilj u životu. Tko zna, možda je otkriće Wertherove priče i sudbine mojem srcu stvorilo putove za nove, dotad nepoznate dosege ljubavi.

Ne pamtim dan kad sam je prvi put ugledao, bilo je to relativno kasno u mojem životu te još nisam znao da ću ju jednog dana voljeti kao da se znamo čitav život. Ipak, već nedugo nakon upoznavanja, shvatio sam da mi se sviđa njezina narav; zračila je toplinom kojom se isticala u društvu (iako inače nije bila pretjerano glasna) te se često smijala, možda čak i prečesto, ali nisam mario, pogotovo kad bi se smijala mojim šalama. Dok se nisam zaljubio, nisam ju doživljavao lijepom kao što ju danas vidim. Svjestan sam da ćeš čitajući ove riječi pomisliti: “Ah, tako svi govore!”, ali govorim ti istinu kada tvrdim da je to najljepše stvorenje koje sam vidio na ovome svijetu. Obmanjujuća je ta ljubav, svojim žrtvama na oči stavlja povez od kojeg ne vide ništa osim osobe koja ih je očarala.

Prve znakove svoje zaljubljenosti otkrio sam prošlog ljeta, kada sam većinu svojih prijatelja i poznanika vidao rjeđe nego inače. Tad mi se povremeno počelo događati da samog sebe zateknem u čeznutljivom prisjećanju na trenutke koje sam provodio u njenoj blizini. Kasnije sam shvatio da me obuzimaju mrzovolja i ljutnja kad god bih procijenio da joj se neki muškarac previše približio - pritom nisam pravio razliku između prijatelja, poznanika, a u najgorem slučaju nečeg više od toga. Postajalo mi je sve jasnije da sam se zaljubio. Bilo mi je teško pomiriti se s tom činjenicom (nije se ni osuđeniku na doživotnu robiju lako pomiriti sa zatvorskom ćelijom), a kad se to napokon dogodilo i kad sam mislio da će to moju dušu dovesti u stanje mira, stvari su krenule nagore.

Svakim danom moja je ljubav sve više rasla, a lažu oni koji govore: “Daleko od očiju, daleko od srca” - svaki dan kad je nisam sreo sve bih ju više volio. I sad je glavni uzrok moje tuge hladnoća koju ponekad osjećam u našim inače prijateljskim odnosima.

Zaista me to ponekad zbunjuje – ima dana kada mi se čini da smo najbolji prijatelji, a nekad mi se pak čini da se ponaša kao da sam za nju potpuni stranac. Kako vrijeme odmiče, svaki trenutak u koje sam za nju stranac na mojem srcu ostavlja ranu koju čak i trenuci bliskosti sve teže vidaju. Unatoč mljim nastojanjima da joj se približim osjećam se kao da je sve to uzalud te da sam na kraju svakog teškog dana na početku novog, možda čak još težeg. Što mi savjetuješ? Iskusio si život kao rijetko koja osoba koju znam pa ćeš sigurno znati kako me utješiti (ili barem pokušati).

P.S. Majka i otac te pozdravljaju, rekla je da će ti spremiti tvoje omiljene kasato šnite kad nam se vratiš.

David Kuzmić, 3. a

Crvena mrlja

U jednoj zgradi na dalekom sjeveru živi Mark. Mark je detektiv. Najbolji detektiv u gradu i okolici. Njegov posao je istražiti mjesto gdje se dogodio neki zločin, najčešće ubojstvo. Mark je profesionalac u tome.

Cijeli život radi taj posao i stvarno ga voli, ali u zadnje vrijeme događa se nešto čudno. Mark više ne uspijeva nalaziti tragove na mjestima zločina. Sve što on pronalazi su vlastiti otisci od prikupljanja dokaza. Ali Mark ima svoj način da pronade počinitelja. On sjedne u mračnu sobu, uzme platno i kistove, zatvori oči i pusti da ga instinkt vodi. Na taj način naslika nešto što će ga uputiti na počinitelja. Taj način mu je do sad svaki put djelovao. I ovoga puta, nemajući dokaze ni za što, Mark odluči upotrijebiti svoju tehniku. No njegova tehnika ga po prvi put iznevjeri. Na platnu je, umjesto portreta počinitelja ili neke od njegovih prepoznatljivih značajki, stajao Markov autoportret. Jasno se moglo vidjeti da je to on. Imao je tu crnu kosu, uplašen izraz lica i prepoznatljiv ožiljak iznad desne obrve. Iza njega nalazila se neka crvena mrlja, za koji nije znao što predstavlja. Mark se prvo zaledi, a za trenutak u nagonu bijesa šakom probije platno. Odluči se što više posvetiti tom slučaju, želi znati tko stoji iza ovih zločina. Želi znati tko se igra s njim. A onda se dogodilo nešto što je Marku promijenilo cijeli život. Jedne ga je noći probudio vrisak njegove žene, a potom i djeteta. Mark je potrčao koliko brzo je mogao, ali kad je stigao do njih, već je bilo gotovo. Nije vidio tko je to učinio, nije vidio ni jedan trag da je itko bio tamo. Svi prozori su i dalje bili zatvoreni, a vrata zaključana. Sve što je mogao bilo je pozvati policiju. Bio je uplašen, bijesan, shrvan. Gledao je u dva beživotna tijela pored sebe, a za koji trenutak mu pozornost privuče nešto drugo. Na noćnom ormariću pored kreveta stajao je veliki kuhinjski nož prekriven krvlju. Pogledao je prema svojim rukama na kojima je odjednom bila krv, a onda je čuo i policijske sirene u pozadini. Trenutak prije no što je policija provalila u kuću, pogledao je zadnji put u ogledalo koje je stajalo pored kamina u spavaćoj sobi. U njemu je vidio scenu koju je prije nekoliko večeri naslikao na platnu, ali, za razliku od prošlog puta, sada je znao što ta crvena mrlja predstavlja.

Od tog trenutka Mark voli sjediti u mraku, jer ga na taj način ne smetaju perfektno bijeli zidovi koji postepeno postaju crveni. Jer Mark na tim perfektno bijelim zidovima vidi svoj autoportret, a svaki put kad ga vidi, ima želju da ga uništi.

Ella Brnić, 2.a

Krimi-priče

SNJEŽNO ČULO

Karijera detektiva Lalića odavno je bila na zalasku. Nikad nije donosio zaključke na prečac, ali sada, kad je bio suočen s nebrojenim fasciklima koji su se s polica njegove kancelarije prelijevali u jednakoj mjeri kao što su se s njihovih stranica prelijevale za njega pogubne statistikalije, sve češće je poželio biti poput svojih slavnih, buntovnih kolega s velikih ekrana kojima čak ni paleta čvrstih dokaza nije donosila mir i predah od rada na slučaju.

Više od dvadeset godina mjesečnih izvještaja nisu lagali - Lalićev posljednji uspješno riješen slučaj zaključen je prije punih 245 mjeseci, kada je po tragovima u Kalinićevu dvorištu razotkrio krvožednog lovokradicu. Ne bi tu ništa bilo pretjerano čudno, u konačnici, policijski službenici Brdsko-planinske županije bili su na samom začelju po broju napunjenih ćelija i podijeljenih kazni u cijeloj zemlji, da Lalić godinama prije toga nije slovio kao Odisej Trojanskog rata koji su stanovnici sela Zimunice vječito vodili protiv zločina. Od onog pahuljama zametenog jutra kad je prvi put stupio na izlizane, šarene pločice hodnika policijske postaje u Zimunici, koja mu je već više od polovine života bila poput drugog doma (a u besanim noćima dežurstava prviji dom od prvog) uspješno je priveo kraju više slučajeva nego svi njegovi kolege u regiji zajedno, u zadnjoj godini svojeg zlatnog doba čak i usprkos svim preprekama koje pred njega stavljao netko iz njegove neposredne blizine, netko tko je svoje tragove zametao bolje od odlikaša ovisnog o šalabahterima, netko tko je Lalića poznavao toliko dobro da je čak i kad se činilo da će mu stati na kraj, uvijek uspijevaao pobjeći. Zvali su ga Južnjak, a to ime mu je za još jedne u nizu (naizgled) besposlenih patrola dodijelio stari inspektor Mikić, netom prije nego se, poput medvjeda koji na kraju godine iscrpljen pada u zimski san, povukao u mirovinu. “Južnjak?”, zapitao je u čudu kadet Ivan Vekić, koji je svojom prisutnošću ugrijao zadnje radne dane starog kolege na vozačkom mjestu Škode bez grijanja. “Južnjak, dakako. Znam Laleta već punih sedam godina, svaki slučaj kojim se načelnik pohvalio pred ministrom od kad je on došao dugujemo njemu i njegovom snježnom čulu”. “Snježnom čulu? Profesore, Vi znate da se nikad nisam rugao Vašim, složiti ćete se, u najmanju ruku ekscentričnim razmišljanjima, ali nakon ovoga teško mi je ne zapitati se niste li se već trebali pridružiti starom Hektoru u staračkom domu?”. “Sinko, učio sam te već da ne trčiš pred rudo kao prase pred nasmijanog mesara! Snježno čulo, dobro si me čuo! Ti si zelen list na ovoj našoj požutjeloj policijskoj grani pa nisi ni imao priliku iskusiti slavne dane detektiva Lalića kad je zločine rješavao pa, evo, kunem ti se, nikako drugačije nego proučavajući tragove u snijegu”.

Mladi Vekić nije mogao a da se ne nasmije ovoj bizarnoj izjavi svog starog mentora, kojega je ova lavina stajala najmanje jedne polovine crne kave koja se zadnjih nekoliko sati nehajno bućkala u izlizanoj termosici koja je s kriminalcima imala više susreta nego većina Vekićevih prijatelja s akademije zajedno, a koje je sada bilo posvuda, a najmanje u termosici. “Sinko, da nisam odradio već šest godina prekovremenog I da mi ova moja desna ruka na dnevnoj bazi ne trne više puta nego što imam unučadi, sad bih te pošteno ćušnuo! Ta nisam uzalud uložio sav taj napor da se sjetim svega ovog o čemu ti pričam! Kad ti kažem, snježno čulo, tako smo zvali taj njegov čudesan dar. Nije bilo otiska na temelju kojeg nije mogao ispisati neborjene stranice do vrha pune zlata vrijednih podataka. Ako bi među ulegnućima od džona kojim slučajem bilo sitnih zrna piljevine, crnice, sijena, mogao je suziti istragu na dva, tri sumnjivca. Kakva sreća kad bi netko prošetao skupe tenisice, gumene čizme kojima je zub vremena davao poseban šmek, štikle koje su na našim vazda smrznutim i snijegom zametim ulicama bile rjeđe od nosoroga u zavalu Konga... Takva posebna obuća koju bi nepromišljeni nitkovi nazuli ne sluteći o tome tko će im uskoro biti za petama, njegu ih je nakon svega nekoliko minuta proučavanja odavala.

Nije mario kakvo je vrijeme, brije li ljuti sjeverac po dolovima, ili nas pak gricka zubato sunce na kojem se sitni, ledeni kristalići tale i spajaju, nije mario jesu li tragovi skoro dupkom popunjeni novim snijegom jedva uočljivi, ili se pak tako jasno naziru na bijelom poplunu majke prirode; kakvi god bili, uvijek su mu poput pisača ispisivali dosje njegova protivnika. I nije bilo tog Napoleona zločina koji bi u našem Sherlocku probudio tračak dvojbe, kamoli straha. Ipak, jedan pokvarenjak opasno se približio toj tituli. Njegove stope nikad nije pronašao, nisu postojale, ili su jednostvano prebrzo nestajale. I baš poput vjetra južnjaka koji je u gotovo nepostojeće dane prije tvog dolaska znao otopiti vječni snijeg i led, tako je i on polako topio Laleta. On je spavao malo, jeo još i manje, ali nije gubio nadu da će se i Južnjak jednog dana okliznuti i otkriti, kao i svi njegovi rivali do tad. I uhvatio bi ga, uvjeren sam u to, jer nikad se nije predavao, čak i kad smo svi već digli ruke od istrage, stavio bi tog nitkova iza rešetaka da se jednog jutra u ni sam ne znam koliko godina nismo probudili okupani suncem koje nas je tad grizlo jače od bilo kojeg zubatog, a snijega više nije bilo”.

Mutne, smeđe oči detektiva Lalića koje su već odavno izgubile oštrinu i iskru životnosti, oči u kojima se davno ugasio plamen strasti kojim bi buktale kad je kao mladi detektiv bio nadomak razotkrivanaj nebrojenih zločinaca, te su vjetrovite večeri po posljednji put svrnule pogled na mali drveni križić povrh divljim jagodama obraslog proplanka iza policijske postaje Zimunice. Klečao je potrošeni detektiv pred tim malim spomenikom koji je prije više od dvadeset godina nespretno izrezbario iz debla mlade lipe, koja je nekim čudom izrasla u seoskom parku i koji mu je bio zadnji, a ma koliko bolan, podsjetnik na njegova davno izgubljenog pomoćnika, učenika, posinka, kojeg mu je Južnjak oduzeo sa zadnjim snijegom u selu. Pri pogledu na taj polutruli i rupicama prošarani križić sjećanja su mu zalepršala pred očima poput pahuljica koje su mu nekad donosile tolike uspjehe. Možda bi i zaplakao da na njegov nos odjednom nije sletjela mala pahulja, sramežljivo i jedva primjetno, baš poput Marina kad je prvi put s koferom u ruci i nervoznim smiješkom na licu stupio u Lalićevu kancelariju. Na taj prizor srce mu zadrhti od pritajene sreće koju je davno izgubio i za kojom je čeznuo kao što je djevojčica čeznula za toplinom žigica. Ili su oboje čeznuli za nekim drugim. Skutrio se u sjeni jagoda i drvenog križića te, nakon nebrojenih besanih noći, po prvi put spokojan usnuo. A prijatelji zime, gusti, bijeli oblaci, svog su starog znanca ispratili mećavom kakvu Zimuničani nisu pamtili. Ledeni biseri padali su i spuštali se na tlo koje se neobjašnjivo brzo zaledilo, a ipak je starom Laliću bilo mekše od najbolje perine.

Do jutra je cijeli dol bio zameten metrima snijega, a pospanog Vekića, sad već oženjenog i u zrelim godinama, iz tvrdog sna trgnula je zvonjava telefona. “Ivane, za tebe je””, viknula je njegova supruga iz prizemlja. “Sinko, dođi po mene I provedi me po parku da još jednom na koži osjetim dodir zime”, zamolio je drhtavim glasom inspektor Mikić, koji je u staračkom domu i svojim vjernim kolicima živio zadnje dane. Već za pola sata kotrljao se prema zametenoj postaji, dok ga je Vekić gurao. Kad su stigli pred vrata postaje, na njima se pojavilo vidno uzrujano lice tajnice okićeno tamnim kolutovima oko očiju. “Lale je nestao, nema ga, sve smo pretražili!”, bujica riječi prelijevala se nezaustavljivo s njenih usana. Do mrklog mraka tražili su ga pod budnim okom starog Mikića, koji je sve promatrao s prozora Lalićeve kancelarije. Gotovo da je pao u trans, njegove staračke oči, koje su mrene polako ali sigurno zastirale, plesale su po bjelini parka i tražile ma i najmanji trag koji bi ih sve zajedno odveo do nestalog kolege i prijatelja. Odjednom ga iz tog posljednjeg naleta mladenačke energije trgne slomljeni Vekićev glas: “Nismo ga našli”. Tek što je prevalio te riječi preko usana

starčevo oko iz kojeg je sa suzom koju nije mogao zadržati naizgled otišla i zadnja iskra nade pred proćeljem male jednokatnice nasuprot ulaza u park opazi duboke tragove nikad viđenih nogu, a nad njima žalostan, razbijeni prozor. Starac upotrijebi zadnji komadić snage da svoje umorno tijelo nagne prema prozoru i koščatim prstom pokuca po ledenoj, glatkoj površini. Vekić je polako pristupio dotrajalom oknu i skoro istog trena spazio prizor koji je Lalić do jučer sanjao. Dvojica policajaca, jedan na kraju, a drugi na novom početku karijere, šutke su promatrali taj prizor, a pahulje su padale.

David Kuzmić, 3.a

Ante Čurić, Luka Vedriš, Noah Vukašinić, 1.a

Krimi-priče

Nezaboravno Valentinovo

Broj nestalih osoba raste svakim danom. Njihove obitelji zovu policijsku postaju cijelo vrijeme. Marin postaje očajniji nakon svakog poziva. Malo nedostaje do toga da odustane od slučaja. Ali, on neće odustati. Nastavit će zbog Natalije. Ne želi da ona nestane kao njezina sestra. Naći će tog otmičara. No, tko bi mogao učiniti takvo što u mjestu kao što je Pag?

„Hej,šefe!“ mlada crvenokosa djevojka približavala se Marinovom stolu u rukama noseći fascikl. „O, Mia! Ima li novosti?“ pita je Marin, nadajući se nekim dobrim vijestima. „Ima. Loše vijesti. Prijavljen je još jedan nestanak.“ reče Mia. „Tko je ovaj put?“ pita Marin, bojeći se da je Natalija ili njegova djeca. „Ana Zlatić, vlasnica draguljarnice.“ Na trenutak, Marin je odahnuo. „Provjerili ste kuću, poruke? Našli ste neke tragove?“ „Provjerili smo kuću, poruke. Nismo našli ništa sumnjivo.“ Marin se naslonio na stolicu i lupio rukama po glavi. „Znate što mislim, šefe? Treba vam malo vremena da se odmorite. Odmaknete od slučaja. Provedete vrijeme sa svojom ženom i djecom.“ „Mia, to bi bilo lijepo. Ali ...“ „Ali ništa. Idite kući. Ja ću preuzeti odavde.“ „Možeš to učiniti?“ „Naravno. Uskoro je Valentinovo. Bilo bi lijepo kad biste nešto pripremili za svoju suprugu da se i ona malo opusti te pokuša zaboraviti na ove nestanke.“ „U pravu si. Ako ti nešto treba, slobodno dođi do mene ili nazovi.“ „Da, da, da. Sada idite.“ „U redu. Vidimo se onda.“ Nakon pola sata, Marin je došao kući. Natalijin auto bio je kod kuće, a to znači da su Sofija i Petar isto doma. Sofija je 17-godišnja djevojka koja je naslijedila majčinu plavu kosu i očeve smeđe oči. Pohađa opću gimnaziju i žali se što ju je upisala. Njegov sin je stariji. On je 21-godišnjak i nezaposlen. Po izgledu je isto otac, smeđa kosa i smeđe oči. Njegova žena Natalija zapravo je Ruskinja. Upoznali su se u svojim studentskim danima. „Dušo, doma sam!“ Marin je ušao u hodnik. Niz stepenice se spustila Sofija i odmah mu se bacila u zagrljaj. „Oče, uranio si.“ - čudila se Sofija. „Da, uzeo sam mali godišnji.“ „Stvarno? Napokon!“ „Dušo?“ – iz kuhinje se začuo ženski glas. Marin je požurio do kuhinje pozdraviti svoju dragu. Kad je ušao u kuhinju, osjetio je zamamne mirise. Došao je do Natalije i poljubio je u čelu. „Mmh. Miriše odlično. Ne mogu dočekati večeru. Treba li ti pomoć?“ „Ne. Sama ću dovršiti večeru. Možeš se odmoriti.“ Marin je otišao u spavaću sobu. U šest sati popodne se probudio. Otuširao se, odjenuo i krenuo prema blagovaonici. Sofija i Petar već su sjedili za stolom. Natalija je nosila jelo na stol. „Je li to sve? Treba li još nešto donijeti?“ „Ne, dragi. Sve je ovdje. Sjedni za stol i idemo jesti.“ Za vrijeme ručka vladala je tišina, no prekinuo ju je Petar. „Mama, ovo meso je odlično. Gdje si ga nabavila?“ „Od naše susjede.“ Tada je Sofija pokrenula drugu temu. „Jadna gospođa Zlatić. Sigurno joj je teško sad kad joj je kćer nestala. Tata, ima li novosti s tim otmičarom?“ „Ne, Sofi, nema. Policija radi sve što može.“ Nije mu bilo drago pričati o toj temi pored Natalije. Zna koliko joj sestra nedostaje. „Najbolje da ne pričamo o policijskim poslovima. Nego, djeco, kakvi su vam planovi za Valentinovo?“ Sofija je prva odgovorila. „Cure i ja smo odlučile provesti taj dan zajedno.“ „A, ti, Petre?“ „Ne znam. Nemam planova.“ Nakon večere Sofija je pomogla Nataliji oprati posuđe. Petar je otišao u svoju sobu, a Marin je istovremeno gledao televiziju i razmišljao o slučaju. Čuo je kad je Natalija otišla u sobu. Kasnije joj se pridružio. Sljedećeg jutra, odmah nakon doručka, posjetila ga je Mia sa zanimljivim vijestima. „Znam da ste uzeli godišnji, šefe, ali sam mislila da će vas ovo zanimati.“ „Slušam.“ „Našli smo nešto u smeću jedno od nestalih osoba. Neka krvava krpa i velike mesarski nož.“ „I?“ „Još ne znamo čiji je. Poslano je u laboratorij na analizu.“ Mia ga je primila za ruke. „Ne brini, Marine. Blizu smo. Uskoro ćemo saznati tko je to.“ U tom trenutku u dnevni boravak je ušetala Natalija. Mia je brzo pustila Marinove ruke. „Bolje da ja odem. Čujemo se, šefe. Natalija. Do viđenja.“ „Što je bilo, dragi?“ „Mia nosi dobre vijesti. Uskoro ćemo saznati tko stoji iza svih tih nestanaka.“ „To su stvarno dobre vijesti.“ „Mislio sam da ćeš sretnije reagirati.“ „Ja sam sretna. I iznenađena.“ „Ne brini. Ova noćna mora uskoro će završiti.“ „Da. Pa sutra je Valentinovo. Imam neke planove.“ „Stvarno?“ „Mhm. Sofija će biti s djevojkama, a Petar je rekao da će se ipak naći sa svojim društvom.“ „To znači da imamo noć za sebe.“ „Tako je.“

Idući dan brzo je došao. Silazeći sa stepenica, Marin je vidio Nataliju kako ljutito poklapa slušalicu. „Što je bilo, dušo?“ „Ništa, samo dosadne reklame. Dragi, Sofija i Petar već su otišli. Mislila sam da i ti odeš. Trebat će mi vremena da sve pripremim. Želim da bude iznenađenje.“ „U redu? Mislio sam malo otići do roditelja.“ „Sjajno. Zabavi se. Vрати se do 17 sati.“ „Hoću.“ Sat vremena trebalo je do Marinovih roditelja. Proveo je ugodno popodne s njima i vrijeme je brzo prošlo. Morao se vratiti doma, Nataliji. Kući je došao na vrijeme i kad je ušao, nosnice mu je ispunio božanstven miris. Natalija je uredila kuću svijećama i laticama. Dočekala ga je u blagovaonici u prekrasnoj crvenoj haljini. „Došao si na vrijeme. Dođi, sjedni.“ Sjeli su za stol i započeli s večerom. „Oh, dragi.“ započela je Natalija. „Stvarno ne želim upropastiti večer, ali moram ti nešto reći. Sjećaš se kad sam ti ujutro rekla tko je zvao?“ „Da, sjećam se. Reklame.“ „Lagala sam. Zvala je Mia. Pronašli su otiske na nožu i uspjeli identificirati osobu.“ „Zašto mi to nisi rekla? Tko je to? Tko je otmičar?“ „Kad bi samo znao ...“ „Poznajem li ga?“ „O, da. Jako dobro.“ „Reci mi tko je to, Natalija.“ Neko vrijeme je šutjela, a zatim se počela smiješiti. „Gledaš u njega.“ Ostao je bez riječi. „TI? Ti si otmičar?“ „Prvo sam počela iz znatiželje, onda mi se počelo sviđati. Nisam mogla prestati.“ „Mia ... Nije se javljala na mobitel cijeli dan. Gdje je ona?“ „Oh, ona je ovdje.“ „Gdje? U podrumu?“ „Ne, ne, ne. Dio nje je u tvom tanjuru, a drugi dijelovi u hladnjaku.“ Marin je ispustio vilicu na tanjur i odgurnuo se od stola. „O, moj Bože. Svi ti ljudi ... Jesi li ... ?“ „Ne sve. Većinu sam prodala. Zarada je savršena.“ „Ti si čudovište.“ „Sad si me povrijedio.“ „Zovem pojačanje.“ „Učini to i mrtav si.“ U blizini su se čule policijske sirene. „Što?“ pitala se Natalija. „Ja sam ih zvao.“ bio je to Petar. „Ti ne bi trebao biti ovdje.“ „Ali, evo me ovdje.“ „Kako? Trebao si biti vani.“ „Danas nisam ni bio s dečkima. Cijeli sam te dan pratio. Već neko vrijeme sam znao da nešto nije u redu. Ali, nisam mogao ništa dokazati. Do danas. Mama, odvratna si osoba.“ Prije nego što je Natalija odgovorila, policija je ušla u kuću. Ubrzo se Natalija našla u lisicama. Njezine posljednje riječi su bile „Sretno Valentinovo!“ Uistinu, to je bilo nezaboravno Valentinovo.

Krimi-priče

KRALJ KVARTA

1974. godina, šest je predvečer. Louisiana nikad nije bila toliko pusta kao u ovo doba godine. Ljeto u gradu istjeralo je svu sirotinju iz kvartova. Detektiv Gus Brown opušteno sjedi u svojoj fotelji pušeći lulu i slušajući blues, najdraži mu glazbeni žanr. Zbog ljubavi prema glazbi dobio je i nadimak “Glazbenik Gus”. Ekipa iz kvarta mu govori da je pljunuti Martin Luther King, no on se ne vidi sličnim i kaže kako govore gluposti. Doduše, kad stane pred zrcalo na klasična dvotjedna brijanja, usporedba s Martinom i ne čini se toliko neprispodobiva.

Gus slučajeve koje rješava voli povezivati s blues stvarima. Svaki slučaj ga podsjeća na neku od pjesama. Trenutačno na gramofonu svira Robert Johnson – Crossroads. Tempo njegove tuge potpuno je odgovarao tempu zločina koje je rješavao. Johnson je za tu pjesmu i glazbeni talent prodao dušu vragu, a zauzvrat dobio pjesmu. Gus je bio spreman za slično.

Gus živi u četverosobnom stanu na petom katu u jednom od onih prastarih kvartova u New Orleansu. Nema jedne zgrade s koje se žbuka ne ljušti i na kojoj se ne naziru grafiti. Živi na uglu na kojem se sijeku dvije slabo prometne ulice. Debraydenova i St. Louis Street. Iz njegova stana pogled baca na šumski park s košarkaškim igralištem u sredini. Tog istog pogleda sjeća se kad je bio dijete i gledao kako stariji dečki igraju, zakucavaju; bilo je neke magije u tome. To ga je privuklo košarci da bi i sam počeo trenirati. Nakon što se upisao u klub, uskoro je postao najbolji igrač, a nedugo potom i glavni u kvartovskom basketu. Kada je stekao povjerenje u svoje igračke vještine, počeo je igrati za novce i tako zaradio svoju prvu “plaću”.

Gus je rođen 1929. godine. Kao mali je želio biti košarkaš, obožavao je igru. Njenu brzinu, kombinacije, dinamiku, zakucavanja, atraktivne poteze, kompeticiju i činjenicu da će ga gledati djevojke. Zato u slobodno vrijeme navrati do košarkaškog terena i gleda kako neka nova djeca igraju. Poseban talent vidi u dječaku Clydu Drexleru, kojem otkriva tehnike baratanja loptom, načine lakšeg polaganja i zabijanja trica. Clyde i Gus su preko susreta na košarkaškom igralištu razvili poseban odnos. Pošto Clyde nije imao strica, koji je bio upucan u kvartovskim gangsterskim obračunima još dok je imao tri godine, Gus mu je postao zamjena za strica. Skoro svaki dan bi se viđali i provodili vrijeme zajedno. Glavne teme bile su im košarka i škola.

Jučer je Gus dobio novi slučaj na poslu. Još jedno od onih ubojstava koje je morao otplesti. Dvoje privezanih ljudi nađeni su u podrumu nepoznate vile, umrli od gladi. Sumnja se na iskusnog ubojicu, koji nije slučajno ni bez razloga učinio to što je učinio. Gus je nakon primopredaje i preuzimanja novog zadatka umoran pojurio doma; samo je jedva čekao baciti se na krevet i neopran zaspati. Strpao je iz kartona ostatke skorene pizze u sebe brzinom doktora junkfooda. Razmišljajući zašto je to netko učinio, polagano tone u san. Ujutro kad se probudio, dobio je poziv vezan za slučaj. Spustio se do auta i došao do policijske stanice. Gusov kolega Joe Garcia, s odjela za skeniranje otisaka prstiju, našao je vremena da zajedno otiđu do vile i mjesta zločina pa su krenuli prema odredištu. Kad su otvorili ulazna vrata prvo im je upala u oči činjenica da su moderan namještaj i skupa odjeća bili razbacani po podu. U podrumu su bila dva leša privezana za stolice. Muškarac i žena okrenuti leđima jedno prema drugom. Nakon detaljnog pregleda leševa, vidjeli su da nemaju ozlijede po tijelu, po čemu su prvo zaključili da su žrtve umrle od gladi. Kad su bolje pregledali prostoriju, vidjeli su stari trofej na kojemu zbog izlizanih slova nisu mogli saznati čiji je. Fotografirali su cijelu prostoriju i ponijeli dokaze u ured. Nakon obdukcije leševa ispalo je da žrtve nisu bile otrovane, što je bila jedna od sumnji koju su morali isključiti.

Posvetili su se trofeju. Joe je prahom posipao trofej i tako istaknuo udubljenja. Pisalo je UEFA Champions League, što je vodilo do novog traga da je mogući ubojica bio profesionalni nogometaš. Alberto Reyes se doselio u New Orleans iz Španjolske Guadalajare prije tri godine. Nisu mogli vjerovati kako je slučaj bio tako očit i kako su samo brzo saznali tko je ubojica. Alberto je otišao na nogometni turnir u Španjolsku i nisu mogli doći do njega osim kontaktiranjem španjolske policije da ga uhapsu. Ali Gus nije želio tako brzo završiti taj slučaj. Želio se zabaviti. Pošto već znaju tko je ubojica i ne može im pobjeći, ima prostora za zabavu. Gusu je sinula ideja da se preseli u vilu Alberta Reyesa i da ga tamo dočeka. Alberto se vraćao s prvenstva nakon što je Španjolska izgubila 3:2. Nimalo sretan ulazi u svoje dvorište i spazi nepoznati auto. Sumnjičav, polagano otvara vrata i spazi Gusa na kauču kako sluša It's Been A Long Time Luthera Allisona. Alberto je ostao u šoku. Nije znao zašto mu je Gus u kući ni što se događa, no u međuvremenu je policija došla i uhvatila Reyesa.

Alberto Reyes trenutačno se nalazi u sali za ispitivanje. I kaže kako on nije počinio ubojstvo. Nije ni znao da mu je u podrumu bili dvoje ubijenih ljudi. Gus mu nije vjerovao pa ga je zatvorio, ali nije završio potragu. Vratio se u stan i počeo je kombinirati tko je to mogao biti. Imao je nekoliko ljudi na listi: Dominika Ivanov - šezdesetogodišnja starica koja je često dolazila do Alberta i pekla mu kolače jer joj je bio simpatičan i voljela ga je gledati kako igra. No, ona ispada s liste jer je samo starica koja je željela najbolje Albertu. Ostalo je još dvoje ljudi. Robert Smith, Albertov najbolji prijatelj, koji nikada nije volio ljude i uvijek je traćao sve oko sebe, i Mary Allen, Albertova spremačica, koja je na godišnjem već dva tjedna tako da ima alibi. Ostaje samo Robert Smith. U tim kombinacijama Gus je opet zaspao. Nakon što se probudio, opet odlazi do stanice i ulazi u ćeliju u kojoj je Alberto. Ispituje ga ne bi li dobio korisne informacije. Alberto kaže da se u zadnje vrijeme Robert čudno ponašao, kao da ga je nešto tištilo, ali mu ništa nije htio reći. Otkrio je Gusu Robbiejevo mjesto stanovanja. Za tili čas Gus mu se pojavio pred vratima. Top kat, 13. kat. Kada je Gus došao do prezimena Smith na vratima, pokucao je i nije dobio odgovor. Pokucao je još jednom i opet ništa. Izvadio je pištolj i morao prisilno ući. U stanu nikog nije bilo. Gusu je tu nešto smrdilo. Pošto je Alberto rekao da se Robert ne osjeća najbolje u zadnje vrijeme, odlučio ga je potražiti na vrhu zgrade. Tamo ga je i našao kako leži i plače. Gusu je bilo jasno da ovo nije serijski ubojica i da mu nije opasnost pa je pospremio pištolj. Robert je također odmah prepoznao Gusa i rekao kako ne može više živjeti i da se hoće ubiti.

“Znao sam da ovo neće dobro završiti” - kazao je Robert.

“Zašto si to onda učinio?” - pita Gus.

“Mrzio sam te ljude i to mi nije dalo mira. Jednu sam noći poludio i odlučio izvršiti ubojstvo. Imam ključeve od Albertove vile pa sam ih po noći tamo skrio i pustio da umru,” odgovori Robert. Kako je to izgovorio, polagano se digao i hitro počeo trčati prema rubu zgrade. Bio je vrlo brz i Gus ga nije uspio uhvatiti. Gus se spustio s krova do Robertova stana, pozvao ambulantu i sišao do Roberta. Robert je mrtav, slomljenih kostiju, ležao na tlu. Hitna je uz tulež sirena je došla i pokupila mrtvo tijelo.

Kada se Gus vratio u stanicu, ispričao je sve kako se dogodilo, a Alberta su pustili kući. Gus je dobio opomenu od šefa da ne smije puštati da tako umiru zločinci; Gus mu je pokušao objasniti da nije mogao uhvatiti Roberta jer je bio izrazito brz, ali šef nije slušao. Nakon tog slučaja sve je zlo svijeta počelo padati na Gusa. Imao je još tri neuspješna slučaja i dobio je ekspresni otkaz. Mjesec dana nije znao što bi, ni gdje bi se zaposlio. Bio je totalno izgubljen jer je volio svoj posao, no odlučio je zaboraviti policijski posao i okrenuo se glazbi. Kupio je električnu gitaru i počeo pisati blues pjesme pod umjetničkim imenom “Kralj Kvarta”. Nakon godinu dana potpisao je svoj prvi ugovor i održao prve koncerte. Sve je više ljudi znalo za njega kao bluzera. Za dva mjeseca imat će svoj najveći koncert do sada, gdje će biti predizvođač Robertu Johnsonu.

Gus je zaboravio na svoje slučajeve i krenuo je ispočetka kao Kralj Kvarta.

Krimi-priče

Lav Jurkas, 3.a

Spomenka Štimec hrvatska je esperantska je književnica i esperantska aktivistica, a esperantom se bavila i profesionalno u okviru IKS-a (Iternacia kultura servo - Međunarodni servis za kulturu) te kao tajnica Hrvatskog saveza za esperanto. Napisala je niz značajnih novelističkih zbirki i romana na esperantu, a ovaj zapis iz knjige putopisa „Nesenditaj leteroj el Japanio“ omogućilo joj je upravo bavljenje esperantom i mogućnost da se neposredno sretne s ljudima i događajima. To je jedna od prednosti esperantskog pokreta. Ovaj autoričin japanski putopis odlično je primljen i u Japanu (preveden je na japanski i kineski), a ne samo u esperantskim krugovima, budući da Japancima omogućuje da saznaju kako ih drugi doživljavaju. Malo sam prevodio, ali ovaj prijevod spada u one prijevode koji su se dogodili jer sam imao izuzetnu potrebu da nešto što me fasciniralo podijelim i s drugima. Prijevod je nastao relativno davno, objavio sam ga već nekoliko puta, ali „Zamisli!“ ima novu publiku, koja zaslužuje mogućnost da „otputuje“ s dobrom promatračicom u Hirošimu – koja „nije bilo koji grad“. (Z.S.)

Spomenka Štimec

Prijevod s međunarodnog jezika esperanata

DAN MIRA U HIROŠIMI

- Hirošima! – začuo se glas domaćice iz zvučnika vlaka zvanog šinkansen.

Ozbiljna sam lica dohvatila svoj kofer. Glas domaćice zvučao je mirno, kao da izgovara bilo koje ime.

Hirošima nije bilo koji grad.

Gospođa Osioka, voditeljica mjesnog Esperanto-doma, ljubazno mi je prišla kroz kolodvorski sumrak. Stale smo u red da sačekamo taksi. Uskoro nas je vozio preko prve rijeke Hirošime.

- Hirošima ima šest rijeka. Prije 45 godina sve su rijeke bile pune ranjenika.

Tako me gospođa Osioka uvela u Hirošimu dok se taksi uspinjao kroz vrućinu noći. Vozač je pozorno slušao prijenos bejzbol utakmice.

Sjećam se netočnih proročanstava: "Gdje eksplodira atomska bomba, desetljećima neće rasti trava." U Hirošimi raste trava, svijetle reklame mnogobrojnih igračnica "pačinko", gdje se igra na aparatima za igre na sreću. Hirošima igra hazardne igre – pomišljam sa smješkom.

Grad je zagušljiv, pakleno vruć.

Kuća na periferiji, pred kojom se zaustavljamo, okružena je drvećem, a ipak ne poznaje svježinu šume.

Ulazim u gostinjsku sobu, razvijen ležaj – futon, na japanskom podu tatami. Čuje se kako negdje teče voda. "Voda" je od vremena požara atomske bombe najvažnija riječ u Hirošimi.

Pijem čaj od ječma "mugiča". Prozor Esperanto-doma nadvija se nad ponorom svjetla iz zračnih luka Hirošime.

Na zidu u staklenom ormariću visi vjenčani ukras za glavu gospođe Osioka. Bijeli veo. Živi Hirošima.

U knjižnici nalazim "Antologiju poslijeratne japanske književnosti", koja je u Oosaki 1987. godine tiskana na esperantu. Otvaram prvu pripovjetku. U njoj se govori o Hirošimi. Čitam o Hirošimi, udišem Hirošimu. Negdje klokoće voda.

Najednom se čuje čudan zvuk. Gospođa Osioka dugim cmoktavim zvukom doziva nekoga iz šume.

- Dodite vidjeti nešto – predlaže mi.

Približavam se. Vrlo neobične životnje otimaju se oko komada mesa u travi. Nisu ni lisice, ni psi.

- Niktereut.

- Što?

Niktereut. Nećete ga naći u svom rječniku. To je samo japanska životinja. Liči na lisicu, čak i po lukavstvu.

Životinje žive u šumici. Noću dolaze da bi pojele meso kokoši, koje im nabavlja.

Poslije jela životinje nestaju u šumi. Ostajemo na stepenicama, u spavaćicama, razgovarajući.

- Je li svakog kolovoza ovako vruće u Hirošimi?

- Obično za Dan mira vlada žega. Padalo je samo kada su na ceremonijal mira Hirošime došli vojni ministri Nakasone i Sato. Uostalom, monogi su se Japanci šokirali kada je gospodin Sato dobio u Europi Nobelovu nagradu za mir. Zašto on?

Priznajem da nisam kumaovala odluci švedskog Nobelovog komiteta. Slabo poznajem grijeh gospodina Satoa.

Pozdravljamo se. Uskoro će trebati ustati. U Hirošimi se 6. kolovoza ne spava dugo. Prije sedam sati poći ćemo u pravcu Parka mira. Mnogi ljudi nose transparente. "Nuklearne elektrane nalikuju atomskoj bombi" – prevode mi poruku sindikata elektrostruke.

U velikom se parku nalaze mnogi spomenici. Nadala sam se da ću vidjeti samo jedan zajednički. No, eno spomenika osnovcima, srednjoškolcima, nastavnicima. I električari imaju svoj spomenik. Zbog množine ljudi nisam se uspjela probiti do njega. Kod mnogih se spomenika nalaze grupice ljudi, rođaci, prijatelji, u ceremonijalnom susretu sjećanja. Kod spomenika su i hrpice pepela ceremonijalnih štapića. Pored pepela – čaša vode. Za žed onih koji su umrli moleći vodu.

U osam sati i petnaest minuta svi prisutni u Parku mira saginju glave. Od mnoštva je nemoguće prići središnjem dijelu. Ostajemo kod TV-ekrana obješenog u granama. Na njemu se vidi gradonačelnik s bijelim cvijetom na reveru. Nad svima su zalepršali bijeli golubovi.

Mnogi ljudi oko mene nose simbole mira u rukama: cvijet, ždral od papira. Neki nose lepeze.

Zrak je zagušljiv od vrućine i pjesme cvrčaka.

Dječji zbor Hirošime završava ceremoniju pjesmom mira.

Kada su se ljudi malo razišli prišla sam "kenotafu" – glavnom kamenom spomeniku u obliku stare japanske kuće. Pod njom se čuva 48 knjiga mrtvih Hirošime.

Moj vodič kroz Hirošimu predsjednik je Mirovnog savjeta Hirošime. On je hibakuš. Hibakuš je riječ koja je ušla u svjetski rječnik nesreća. Ona označava čovjeka koji je ozračen od zračenja atomske bombe.

Svaki hibakuš ima svoju "hibakušku knjižicu". Kada vlasnik umre, knjižica ulazi u Muzej Hirošime.

Muzej mira Hirošime muzej je strave. U jednoj se vitrini vide stvari koje su stigle u Hirošimu poslije eksplozije atomske bombe kao medicinska pomoć iz inostranstva; prašak protiv znojenja nogu, otrovi za miševе ... - šarolika zbirka nepotrebnosti.

Sve važne stvari nisu stigle do Hirošime. Na putu su paketi bili opljačkani.

Dugo stojimo pred fotografijom aviona "Enola Gay", koji je dopremio bombu. Pogled na mapi slijedi njegov put: od otočića s kojega je ujutro poletio do 8 sati i 15 minuta, kada je donio smrt Hirošimi.

Poslijepodne se pridružujem maršu mira, koji se poslije priključio međunarodnom kongresu protiv atomskog i hidrogenskog oružja.

U povorci mira nalazim mjesto pored mladih Nikaragvanaca. Oni nose transparent čiji tekst razumijem jer je pisan latinicom: "Mir se ne poklanja, mir treba osvojiti!"

Dok se organiziraju sudionici marša mira, vidljiva je pojačana aktivnost policajaca. Stavljaju kacige, učvršćuju antene na svojim aparatima, stavljaju štitnike.

Što se događa?

Zbog nečega azijski uniformirani ljudi, i vojnici i policajci, djeluju strašnije od europskih. Da li zbog mnoštva elektronskih naprava izgledaju sposobniji za ubojstvo?

Uskoro shvaćam zašto su se policajci opremili: naš marš mira susreće u jednoj ulici militantne demonstrante. Prolazimo pored ekstremnih desničara. Iz njihovih crnih automobila okićenih carskim zastavama dopire do nas urlanje:

Prevode mi:

- Što biste vi ovdje? Neznalice!

- Živio snažni Japan!

- Japan najjači u Aziji!

- Živio car!

- Dolje sindikat učitelja!

Što imaju protiv učitelja? – pitam gospođu Osioka, koja je i sama učiteljica.

- To je zbog toga što učitelji govore istinu o Hirošimi. Vi u Europi možda znate mnogo više o Hirošimi od naših učenika: svaki novoizdani udžbenik daje sve manje prostora Hirošimi.

Desničari su platili pravo da buče Hirošimom. Mirotvorci nisu platili. Pacifisti ne buče. Mir je tih kao cvijet u vazi.

Desničari nisu imali pravo ući u kongresnu dvoranu.

Militarizam nije umro u Japanu.

Nigdje ga se ne sreće teža srca, nego na ulicama Hirošime. Kada pada večer, svaki 6. kolovoza u Hirošimi jednako završava: ljudi se susreću na oblama rijeka Motoyasugawa da bi sudjelovali u plovidbi lampiona.

Na putu do tog dirljivog prizora susrećem još jednu obeshrabrujuću scenu Hirošime: izvan Parka mira prolazim pored spomenika koreanskim žrtvama.

Prijevod s međunarodnog jezika esperanata

Na dan atomskog bombardiranja u Hirošimi je radilo 30.000 ratnih zarobljenika iz Koreje. Uglavnom su radili u tvornicama. U ruševinama Hirošime izgorjelo ih je više od 20.000. Ali, jer nisu Japanci, miroljubivi grad Hirošima nije dao dozvolu da Koreanci dobiju svoj spomenik u Parku mira. Čak i poslije smrti u gradu svojih patnji, Koreanci su ostali ljudi drugog stupnja, manje vrijedni od Japanaca. Njihovi zemljaci, koji su preživjeli katastrofu, dobili su mogućnost da spomenik podignu jedino izvan zidova Parka mira.

- Prolazi, evo, četrdeset peta godina od bombardiranja. Hirošima ne dozvoljava da se spomenik premijesti u Park, ne dozvoljava da se u smrti izjednače žrtve jedne agresije sa žrtvama druge agresije.

Ne mogu to oprostiti Hirošimi.

Svakog šestog kolovoza na oblama Hirošime izrastu kiosci. U njima je moguće kupiti papirnate lampione, a u nekima je i kaligrafski natpis na njima. Kaligrafi marljivo ispisuju imena mrtvih. (U Japanu poslije smrti ljudi dobivaju nova imena.)

Papirnati se lampion pričvršćuje na dvije prekrížene daščice. Na njima je posuda sa svijećom. Svijeću treba upaliti, a zatim dati u čamac, koji je odvozi do sredine rijeke. Tu lampione spuštaju na vodu rijeke. Jedan, dva, četiri, sto, tisuću. Svaki lampion za jedan ugašeni život Hirošime. Bijeli lampioni plove za hibakuše koji su umrli u posljednjih godinu dana.

Čitave večeri stanovnici Hirošime sa svojim gostima promatraju kako plove lampioni na rijeci Motoyosugawa.

Jedan je bijeli lampion napustio glavnu struju i sam krenuo prema drugoj obali. Da li to duša umrlog, još nesvikla na smrt, tako pokazuje posebnu upornost živih?

Dok plove lampioni, posjećujem nultu točku eksplozije atomske bombe. Mjesto gdje snaga eksplozije nije ostavila ni sjenku pogodenih stanovnika Hirošime.

Pozivaju me da "dodirnem atomsku bombu" i vode me do groblja. Uistinu, na groblju kao da je atomska bomba turpijala spomenike. Svi spomenici imaju iskrzane površine, kao da su pokriveni mnoštvom granitnih zuba. Spomenici postavljeni poslije eksplozije su glatki: klizavih površina.

Nekada najljepša građevina Hirošime ostala je sačuvana nepokrivene kupole – u spomen na najteži dan u povijesti grada.

Noću, umorne od dnevnih događanja, jele smo "okomiyaki" na hirošimski način. Mirno plivanju ribe u akvariju nasred blagovaonice. Pored njih čeka mrežica za hvatanje.

Polako smo se penjali na naše brdašce.

Prošle smo pored zatvorenih prodavaonica u kojima su ostali neprodani lampioni. Lepršaju njihove papirnate trake na toplom vjetru.

Kad jedne smo kuće zastale oklijevajući. U svjetlosti svjetiljke jasno se vidjelo: u prozoru je bila izvješena velika Hitlerova zastava. Svastika na bijelom krugu. Crvena se pozadina već istrošila, izbljedjela. Vjerojatno je već mnogo sunca upila.

Pogledala sam gospođu Osioka. Je li ona vidjela to što sam ja vidjela na Dan mira u Hirošimi?

Vidjela je i umorno je okrenula glavu.

- Možda čovjek ne zna što je stavio u prozor.

Koga brani njezina misao?

Tiho se penjemo do našeg doma.

Visoko smo i noćna se Motoyasugawa više ne vidi. Sutra će biti obična rijeka. Nestat će lampioni, čija je podrhtavajuća svjetla odnijela prema moru.

Ponovo će postati rijeka mira za godinu dana. Ako u međuvremenu u Hirošimi ne zalepršaju neke druge, pogrešne zastave.

Noću, poslije mnoštva dojmova, strpala sam u svoj kofer majicu s riječju mira.

Idućeg sam dana namjerila napustiti Hirošimu, umorna od njezina mira i njezina nemira.

Sljedeće će zastajalište biti na južnom otoku Kyusu, u gradu Hukuoka.

S međunarodnog jezika esperanata preveo Zdravko Seles

